

Kallelse till kommunfullmäktige

Nämnd	Kommunfullmäktige
Tid	Torsdagen den 13 juni 2024 klockan 18.00
Plats	Kammarsalen, Habo kommunhus

Föredragningslista

Nr Ärende

1. Information från överförmyndarenheten
Besök av Joakim Lindberg, enhetschef överförmyndarenheten
2. Redovisning av granskningsrapport Målstyrning i Habo kommun
Besök av kommunrevisionen och Deloitte
3. Redovisning av granskningsrapport Ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar
Besök av kommunrevisionen och Deloitte
4. Ekonomisk uppföljning för tertial 1 2024
Föredragande: Johan Bokinge, ekonomichef
5. Taxa för rengöring/sotning och brandskyddskontroll
6. Planeringsstrategi ÖP 2040
7. Lokala ordningsföreskrifter för torghandel
8. Sammanträdesplan 2025
9. Årsredovisning 2023 Samordningsförbundet Södra Vätterbygden
10. Årsredovisning 2023 kommunalförbundet Mediacenter Jönköpings län
11. Svar på motion om flaggpolicy i Habo kommun
12. Svar på motion om sommaranställning av ungdomar med A-traktor
13. Redovisning av ej avgjorda motioner
14. Redovisning av ej avgjorda medborgarförslag
15. Redovisning av ej verkställda motioner och ej verkställda kommunfullmäktigebeslut

Nr Ärende

16. Avsägelse och fyllnadsval
17. Motion om att inrätta en tjänst som landsbygdsutvecklare
18. Motion om uppsökande verksamhet för att motverka ofrivillig ensamhet
19. Motion om fria arbetsskor inom vård och omsorg
20. Motion om bilpolicy
21. Motion om att bemanna skolbiblioteken med fackutbildade bibliotekarier
22. Medborgarförslag om att förlänga trottoar utmed Storgatan i Furusjö
23. Medborgarförslag om att sänka hastigheten utmed Hjovägen
24. Medborgarförslag om utomhusbad

Lisbet Bärenholdt
Ordförande

Frida Wahlund
Sekreterare

§ 18 Svar på granskning av målstyrning

Diarienummer KS23/401

Beslut

Kommunstyrelsen översänder följande yttrande till revisionen.

Beskrivning av ärendet

Kommunens revisorer har granskat om kommunstyrelsen och nämnderna genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut 2019-06-13 och om modellen uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Revisionens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen till viss del har genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut samt att modellen till viss del har uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten med tillhörande iakttagelser och rekommendationer.

Revisionen lämnar följande rekommendationer;

- att fortsätta arbetet med att utveckla underlaget för de kriterier som ska ligga till grund för bedömningen av måluppfyllelsen för de mål som kommunfullmäktige beslutat om.
- att förtydliga bedömningsskalan till måluppfyllelse för respektive fokusområde.
- att säkerställa att samtliga nämnder i verksamhetsplanen tydliggör aktiviteter eller motsvarande kopplade till de av kommunfullmäktige beslutade fokusområdena.
- att säkerställa att rapporteringen till fullmäktige utvecklas med fokus på mer av effekt och bedömning om vad som är kritiskt för att kunna nå kommunfullmäktiges mål (fokusområden)

Revisionen noterar också att deras samlade bedömning är att nämnderna till stor del tagit hänsyn till kommunfullmäktiges beslutade fokusområden vid sin planering och målsättning för verksamheterna.

Som en följd av rekommendationerna är det kommunstyrelsens ambition att fortsätta och ytterligare intensifiera och fördjupa arbetet med att förtydliga kriterier och bedömningsskalor som ska ligga till grund för bedömning av

måluppfyllelse för de fokusområden och verksamhetsutvecklingsmål som kommunfullmäktige och nämnderna beslutat om.

I övrigt fortsätter arbetet med att utveckla styrmodellen, dess tillämpning, struktur och metoder kontinuerligt. Den senaste perioden har exempelvis insatser prioriterats för att implementera modellen i beslutssystemet Hypergene. Även olika former av mötesformer gällande dialogen mellan kommunstyrelsen och nämnderna vid tertialuppföljningarna har prövats. Det har varit olika upplägg beroende på vilket fokusområde som avhandlats. Även rapporteringen och uppföljningen av samhällsutvecklingsmålen, som också revisionen har noterat, har utvecklats.

Utvecklingen av Habo kommuns styrmodell måste vara ett ständigt pågående arbete i takt med att omvärlden, samt kraven och förväntningarna på kommunens verksamheter, förändras. Kommunstyrelsen kommer att fortsätta driva på och säkerställa att modellen uppfyller de syften som kommunfullmäktige ställde upp i beslutet 2019-06-13.

Beslutet skickas till
Kommunrevisionen

Målstyrning i Habo kommun

Habo kommun

November 2023

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	5
Bilagor	10

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Habo kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende målstyrning i Habo kommun.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen och nämnderna genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut och har modellen uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del har genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut samt att modellen till viss del har uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Iakttagelser

- Kommunfullmäktige har beslutat om två kommunövergripande uppdrag. Nuvarande beslut har begränsats till tre fokusområden för samhällsutveckling och tre fokusområden för verksamhetsutveckling i respektive nämnds verksamhet.
- Vi noterar att kommunstyrelsens bedömning baseras på nämndernas bedömning av måluppfyllelsen för respektive delmål. Den lägsta nivån av måluppfyllelse är "ej uppfyllt" följt av "delvis uppfyllt", i "hög grad uppfyllt" och slutligen "helt uppfyllt". Vi noterar att det inte finns fastlagda nivåer för när något ska anses ha nått ett högre eller lägre nivå i bedömningsskalan.
- Det är pga detta oklart hur kommunstyrelsen bedömer kommunens måluppfyllelse. Kommunstyrelsen har ännu inte utvecklat lednings- och uppföljningsprocessen fullt ut. Vi bedömer att det fortsatt krävs ett arbete med att utifrån kommunfullmäktiges beslut 2019-06-13 fortsätta utveckla målstyrningen och verksamhetsuppföljningen i Habo kommun.

- Det saknas i dagsläget tillräckliga underlag för att vi fullt ut ska kunna bedöma kommunens måluppfyllelse för verksamhetsutvecklingsuppdraget och samhällsutvecklingsuppdraget.
- Vad gäller de tre uppsatta fokusområdena för samhällsutvecklingsuppdraget så noteras det att kommunstyrelsen i samband med upprättande av delårsrapport för 2023 har börjat redovisa uppföljning av tillhörande samhällsutvecklingsmål. Vi ser det som positivt att uppföljningen av fokusområdena för samhällsutveckling har utvecklats.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen:

- att fortsätta arbetet med styrningsmodellen och dess tillämpning i enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2019-06-13 i syfte att utveckla processen, strukturen och metoden av mål- och resultatuppföljningen.
- att fortsätta arbetet med att utveckla underlaget för de kriterier som ska ligga till grund för bedömning av måluppfyllelsen för de mål som kommunfullmäktige beslutat om.
- att förtydliga bedömningsskalan för måluppfyllelse för respektive fokusområde.
- att säkerställa att samtliga nämnder i verksamhetsplanen tydliggör aktiviteter eller motsvarande kopplade till de av kommunfullmäktige beslutade fokusområdena.
- att säkerställa att rapporteringen till fullmäktige utvecklas med fokus på mer av effekt och bedömning om vad som är kritiskt för att kunna nå kommunfullmäktiges mål.

Jönköping den 2023-11-09

DELOITTE AB

Annika C. Karlsson
Projektleddare

Sebastian Behrenz
Verksamhetskonsult

1. Inledning

Bakgrund

I Kommunallagens 5 kap 1§ slås fast att fullmäktige beslutar om bla. mål och riktlinjer för verksamheten i kommunen. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige lämnat över till styrelsen. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs. Nämnderna ska också var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Kommunens mål ska bidra till en ändamålsenlig verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutade 13 juni 2019 att anta en ny styrmodell. Styrmodellen ska uppmuntra tillit, integritet och hjälpsamhet. Den bör hjälpa till att skapa organisatoriska, ekonomiska och juridiska förutsättningar för ett fokus mot invånarna och en tillit till medarbetarnas förmågor. Alla i styrkedjan ska uppmuntras att ta ett aktivt ansvar för helheten och samverka väl över organisatoriska gränser. För att inte få för många mål upprättades ett antal fokusområden. Kritiska framgångsfaktorer samt indikatorer skulle tas fram. Indikatorerna ska sedan följas upp i samband med tertiärluppföljningarna för att säkerställa kvalitet och effektivitet i verksamheten.

I kommunens budget för 2023 anges att kommunfullmäktige beslutat tre områden som fokusområden för starkt lokalt näringsliv, bostäder för hela livet och psykisk hälsa. Fullmäktige har även beslutat om tre fokusområden för utförande av service och välfärd till kommunens invånare och andra intressenter. För perioden prioriteras enkel tillgänglig service, mod och innovation för effektiv resurshantering samt attraktiv arbetsgivare. Det är kommunstyrelsens ansvar att, tillsammans med kommundirektör, leda och organisera arbetet kopplat till fokusområdena för samhällsutveckling. Nämnderna ska ta särskild hänsyn till fokusområdena för utförande av service och välfärd vid sin planering. I budgeten ska nämnderna redogöra för sina målsättningar i enlighet med de prioriterade områdena.

Nämndernas bedömningar har hittills främst baserats på beskrivande analyser och texter. Styrmodellen förefaller inte helt ha utvecklats i enlighet med kommunfullmäktiges beslut från 2019.

Med anledning av ovanstående har de förtroendevalda revisorerna i Habo kommun identifierat behov av att granska kommunstyrelsens och nämndernas tillämpning av styrmodellen.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut och undersöka ifall modellen uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Granskningen omfattar kommunstyrelsens och nämndernas tillämpning av kommunfullmäktiges beslut samt modellens tillämpning i planering och rapportering.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen och nämnderna genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut och har modellen uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Underliggande frågeställningar

- Hur har kommunstyrelsen agerat för att genomföra kommunfullmäktiges beslut från 2019?
- Har framgångsfaktorer och indikatorer arbetats fram och kan de bedömas som tillräckliga för att kommunstyrelsen och nämnderna ska kunna bedöma utfallet i sina verksamheter?
- Finns det indikatorer som möjliggör en enhetlig mätning av måluppfyllelse inom kommunen?

- Har nämnderna tagit hänsyn till fokusområden vid sin planering och målsättning för verksamheten?
- Vilken återkoppling får kommunfullmäktige kring måluppfyllelsen och modellens tillämpning? Visar återsrapporteringen hur kvalitet och effektivitet i verksamheten säkerställts?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Kommundirektör
- Kommunalråd/KSO
- Ekonomichef
- Controller

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionskriterier

Kommunfullmäktiges beslut från 2019, kommunallagen samt kommunens interna regelverk, riktlinjer och policy.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av Habo kommuns målstyrning gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1 Hur har kommunstyrelsen agerat för att genomföra kommunfullmäktiges beslut från 2019?

Kommunfullmäktige har fastställt följande vision för kommunen: "Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet". Oavsett när i livet och hur livssituationen ser ut ska Habo kommun vara väl fungerande, välkomnande och inkluderande. Vidare har kommunfullmäktige antagit en gemensam värdegrund för Habo kommun. Värdegrunden baseras på; Engagemang, Närhet och Ansvar – E N A.

Habo kommuns styrmodell består av tre delar: resursfördelning (ekonomi), verksamhetsutvecklingsmål (kopplas till de av kommunfullmäktige upprättade fokusområdena för kommunens välfärdsuppdrag) och kvalitetsuppföljning (uppföljning av kritiska kvalitetsfaktorer).

Styrmodellen ska uppmuntra tillit, integritet och hjälpsamhet. För att styrningen ska få genomslag och det viktigaste utvecklingsarbetet prioriteras är det viktigt att antalet fokusområden och verksamhetsmål inte är för många. Förslaget som föreligger har därför begränsats till tre fokusområden för samhällsutveckling och tre fokusområden för verksamhetsutveckling i respektive nämnds verksamhet. Vidare har kritiska framgångsfaktorer samt indikatorer tagits fram. Indikatorerna ska följas upp i samband med tertiäluppföljningarna för att säkerställa kvalitet och effektivitet i verksamheten. I bilaga 1 nedan illustreras styrmodellen i Habo kommun.

De tre fokusområdena för samhällsutveckling är:

- ett starkt lokalt näringsliv
- bostäder för hela livet
- psykisk hälsa

De tre fokusområdena för verksamhetsutveckling som prioriteras för

kommunens verksamheter är:

- enkel tillgänglig service
- mod och innovation för effektiv resurshantering
- attraktiv arbetsgivare.

I november 2022 beslutade kommunfullmäktige om verksamhetsplan med budget och ekonomisk planering för åren 2023–2025. Verksamhetsplanen innehåller bland annat förtydliganden gällande ovan angivna fokusområden samt kommunens finansiella mål. Utöver verksamhetsplanen finns det även ett styrdokument som kallas för "tillämpning av styrmodell". Syftet med detta styrdokument är att förtydliga hur Habo kommuns styrmodell ska tillämpas i praktiken. Det noteras däremot att styrdokumentet för tillämpning av styrmodellen inte är politiskt beslutat.

I styrdokumentet för tillämpning av styrmodellen förtydligas det att kommunfullmäktige inför varje mandatperiod beslutar om fokusområden för samhällsutveckling och fokusområden för verksamhetsutveckling. För de fokusområden som rör samhällsutveckling är det kommunstyrelsens ansvar att formulera handlingsplaner. Arbetet inom ramen för uppsatta fokusområden relaterat till samhällsutveckling leds av kommundirektör och utförs i projektform via utsedda projektledare. En projektledare utnämns per fokusområde. Utifrån fokusområdena för samhällsutveckling utarbetas årligen ett antal samhällsutvecklingsmål för områden där man önskar göra en markant förflyttning. När det gäller fokusområdena för verksamhetsutveckling diskuteras och utvärderas dessa vid tertiälvisa dialogmöten. På dessa kommunövergripande möten deltar kommunalråd (vid bokslutsdialogen deltar hela KSAU), nämnsordföranden, kommundirektör, ekonomichef, HR-chef samt förvaltningschefer.

Under mötena presenterar varje förvaltning sina uppföljningsrapporter, där de redogör för sina specifika verksamhetsutvecklingsmål (VUM) och kritiska kvalitetsfaktorer (KKF). Det framhävs att dessa mål och kvalitetsfaktorer inte bestäms på en övergripande kommunnivå, utan snarare specificeras av varje enskild förvaltning.

Utgångspunkten för Habo kommuns målstyrning är tillitsbaseradstyrning. Målet med detta koncept är att implementera ett ledningsperspektiv som kännetecknas av ökat förtroende för organisationens anställda i syfte att förbättra kärnverksamheten, effektiviteten och arbetsmiljön. Tillit är en ledningsfilosofi som innebär att man väljer att lita på att människor i kärnverksamheten har kunskap, omdöme och vilja att genomföra sitt arbete på ett bra sätt utan detaljstyrning och att organisationens viktigaste uppdrag är att skapa förutsättningar utifrån behoven i mötet mellan medarbetare och medborgare.

Som stöd i tillämpningen av Habo kommuns styrmodell används modulen Verksamhetsplan i beslutsstödsystemet Hypergene. Inom ramen för Hypergene har nämnderna och förvaltningarna möjlighet att lägga in egna mål eller aktiviteter som stödjer kommunfullmäktiges mål. Uppföljningen av mål och aktiviteter på olika nivåer sker inom ramen för systemet. Från central nivå beskrivs systemstödet vara ett led i en tillitsbaserad styrning samt en önskan att stärka helhetsperspektivet och öka transparensen i målstyrningen utifrån att den nya modellen tydligare exponerar eventuella begränsningar för nämnderna att påverka fullmäktigemålen.

Bedömning och kommentarer

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till viss del har agerat för att genomföra kommunfullmäktiges beslut från 2019.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Vi bedömer att det delvis finns en från kommunstyrelsen tillräcklig styrning avseende målstyrningsmodellens tillämpning inom kommunen. Det baserar vi på att det finns en enhetlig och stödjande struktur i form av ett systemstöd (Hypergene). I verksamhetsplan 2023–2025 har kommunens styrmodell förtydligats genom en övergripande beskrivning av fokusområdena för samhällsutveckling och verksamhetsutveckling, men det presenteras ingen bedömningsskala för hanteringen av måluppfyllelsen för respektive fokusområde. Vad gäller fokusområdena för

verksamhetsutveckling kan det av kommunens årsredovisning däremot noteras att nämnderna och kommunstyrelsen får göra en bedömning av måluppfyllelsen baserat på följande bedömningsskala: "ej uppfyllt" följt av "delvis uppfyllt", i "hög grad uppfyllt" och slutligen "helt uppfyllt".

I styrdokumentet för tillämpning av styrmodellen förtydligas det att kommunfullmäktige inför varje mandatperiod beslutar om fokusområden för samhällsutveckling och fokusområden för verksamhetsutveckling. Vidare förtydligas det hur uppföljningen av fokusområdena för samhällsutveckling (handlingsplaner och samhällsutvecklingsmål) och verksamhetsutveckling (verksamhetsutvecklingsmål och kritiska kvalitetsfaktorer) ska ske. Utöver det tidigare nämnda noteras det att en bedömningsskala för bedömning av måluppfyllelse för verksamhetsutvecklingsmål och kritiska kvalitetsfaktorer presenteras. Den lägsta nivån av måluppfyllelse är "ej uppfyllt" följt av "delvis uppfyllt", i "hög grad uppfyllt" och slutligen "helt uppfyllt".

Det uppmärksammas att bedömningsskalan som finns tillgänglig för bedömning av måluppfyllelse i kommunen är av till stor del kvalitativ karaktär. Vilket kan öppna möjligheter för tolkningar och subjektiva bedömningar. Subjektiva bedömningar är per definition baserade på individens uppfattningar, vilket kan leda till ojämna och inkonsekventa bedömningar över tid. Detta medför att det kan bli en utmaning att få en enhetlig bedömning av måluppfyllelsen. Vidare noteras att det i dagsläget finns ett antal strategier och handlingsplaner som ligger utanför verksamhetsplanen, detta kopplat till fokusområdena för samhällsutveckling. Det uppmärksammas att roll och syfte för de nätverk som är kopplade till handlingsplanerna och kommunens strategier behöver förtydligas.

Vår samlade bedömning är att det för närvarande saknas tillräckligt underlag för att bedöma måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige upprättade fokusområdena. Vidare är det oklart vilken måttstock som legat till grund för nämndernas bedömningar. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla styrningsmodellen och dess tillämpning. Inriktningen på detta arbete ska enligt beslut i kommunfullmäktige 2019-06-13 syfta till att utveckla processen, strukturen och metoden av mål- och resultatuppföljningen.

2.2 Har framgångsfaktorer och indikatorer arbetats fram och kan de bedöms som tillräckliga för att kommunstyrelsen och nämnderna ska kunna bedöma utfallet i sina verksamheter? Finns det indikatorer som möjliggör en enhetlig mätning av måluppfyllelse inom kommunen?

Nämnderna fastställer verksamhetsutvecklingsmål för en mandatperiod, baserade på identifierade behov kopplade till deras grunduppdrag. Konkret innebär detta att varje nämnd arbetar fram ca. 4-6 verksamhetsutvecklingsmål, där de önskar göra en markant förflyttning under mandatperioden. Nämnderna måste också ta hänsyn till de övergripande fokusområdena för verksamhetsutveckling som kommunfullmäktige har satt upp. Utöver de mål som är kopplade till fokusområdena kan nämnden besluta om ytterligare så kallade "egna verksamhetsutvecklingsmål".

Kommunens kritiska kvalitetsfaktorer markerar vad som är nödvändigt för god kvalitet. De kritiska kvalitetsfaktorerna bedöms utifrån ett medborgarperspektiv, verksamhetsperspektiv, medarbetarperspektiv och ekonomiperspektiv. Dessa övervakas via kvalitetsindikatorer som är unika för varje verksamhet. Ambitionen är att hela kommunen ska följa denna modell och att förvaltningscheferna ska fastställa sina egna kritiska kvalitetsfaktorer och verksamhetsutvecklingsmål som bidrar till att uppnå kommunens övergripande mål (både nämndsmål och de av kommunfullmäktige upprättade fokusområdena).

Förvaltningscheferna ska vid varje tertiäl förbereda en uppföljningsrapport som redovisas för nämnd. Denna rapport ska inkludera förvaltningens kritiska kvalitetsfaktorer och de av nämnden upprättade verksamhetsutvecklingsmålen. Syftet är att identifiera eventuella avvikelser i verksamheten, beskriva planerade åtgärder samt ange i vilken utsträckning målen har uppnåtts. Innan rapporten sätts ihop har förvaltningschefen möten med sina underställda chefer och medarbetare. Under dessa möten diskuteras avvikelser kopplade till de övergripande kvalitetsfaktorerna och verksamhetsutvecklingsmålen för förvaltningen.

Bedömning och kommentarer

Vår bedömning är att det till viss del har fastställts indikatorer som kan bedömas tillräckliga för att kommunstyrelsen och nämnderna ska kunna bedöma utfallet i sina verksamheter. Vår bedömning är att det till viss del finns indikatorer som möjliggör en enhetlig mätning av måluppfyllelse inom kommunen.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

I Habo kommuns tertiäluppföljning redogörs det för nämndernas bedömning av måluppfyllelsen för fokusområdena för verksamhetsutveckling. Vidare gör nämnderna en bedömning av måluppfyllelsen för de kritiska kvalitetsfaktorerna. För att göra bedömningarna har nämnderna använt sig av förvaltningarnas uppföljningsrapporter. Det uppmärksammas att förvaltningarna årligen upprättar uppföljningsrapporter som hanterar uppföljningen av verksamhetsutvecklingsmål och de kritiska kvalitetsfaktorerna. Förvaltningarna redogör detaljerat för sitt arbete med målen, dock saknas tydliga underlag för hur nämnderna har bedömt sin måluppfyllelse. Det är oklart vilken måttstock och information som legat till grund för nämndernas bedömningar.

Vid en övergripande analys av Habo kommuns delårsrapport för 2023 kan det noteras att kommunstyrelsen har gjort bedömningar för de tre uppsatta fokusområdena för verksamhetsutveckling. När det gäller fokusområden för verksamhetsutveckling diskuteras och utvärderas dessa dessutom vid tertiälvisa dialogmöten. Vad gäller de tre uppsatta fokusområdena för samhällsutvecklingsuppdraget så noteras det att kommunstyrelsen i samband med upprättande av delårsrapport för 2023 har börjat redovisa uppföljning av tillhörande samhällsutvecklingsmål. Vi ser det som positivt att uppföljningen av fokusområdena för samhällsutveckling har utvecklats. Detta bidrar till en ökad förståelse av måluppfyllelsen för dessa fokusområden. Det noteras däremot att kommunstyrelsen ännu inte har utvecklat lednings- och uppföljningsprocessen fullt ut vad gäller hanteringen av fokusområdena för samhällsutveckling och verksamhetsutveckling. Vidare saknas det tillräckligt med underlag för att kunna uttala sig om graden av måluppfyllelse i kommunen. Detta gäller framför allt området "samhällsutveckling".

Kommunstyrelsen övervakar inte bara de övergripande fokusområdena samhällsutveckling och verksamhetsutveckling, utan även kritiska kvalitetsfaktorer. Dessa faktorer bedöms utifrån fyra perspektiv: medborgare, verksamhet, medarbetare och ekonomi. Trots att bedömningarna baseras på förvaltningarnas uppföljningsrapporter, saknas det konkreta gränsvärden för värdering. Bedömningen är oftast beskrivande snarare än baserad på konkret mätbara fakta, vilket gör det svårt att klart definiera hur väl kommunen uppfyller sina mål.

Vår samlade bedömning är att det för närvarande saknas tillräckligt underlag för att bedöma måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige upprättade fokusområdena samhällsutveckling och verksamhetsutveckling. Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla underlaget för de kriterier som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelsen för de mål som kommunfullmäktige beslutat om. Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen att förtydliga bedömningsskalan för måluppfyllelse för respektive fokusområde.

2.3 Har nämnderna tagit hänsyn till fokusområden vid sin planering och målsättning för verksamheten?

Av Habo kommuns verksamhetsplan för 2023–2025 framgår kommunfullmäktiges tre fokusområden för samhällsutveckling och tre fokusområden för verksamhetsutveckling. Enligt genomförda intervjuer finns det inget krav på att respektive nämnd ska rapportera på samtliga fokusområden som kommunfullmäktige har upprättat. Vidare har respektive nämnd ansvaret att rapportera och sköta uppföljning av de tre fokusområdena för verksamhetsutveckling.

Av genomförda intervjuer framgår det att varje nämnd har specifika indikatorer som är knutna till prioriterade aktiviteter. För att säkerställa att deras prioriteringar överensstämmer med fullmäktiges fastställda mål, går nämnderna igenom en process där de först beslutar om specifika aktiviteter och indikatorer. Därefter genomförs en uppföljning av dessa, vilket bidrar till att säkerställa att nämndernas arbete sker i enlighet med fullmäktiges riktlinjer och förväntningar. Kommunstyrelsen är delaktig i rapportering och uppföljning av samtliga fokusområden.

Under en given mandatperiod fastställer nämnderna verksamhetsutvecklingsmål baserade på de behov de identifierat i relation till sitt grunduppdrag. Detta resulterar i att varje nämnd formulerar ungefär 4–6 verksamhetsutvecklingsmål där de siktar på att göra betydande framsteg. Tanken är att dessa mål ska spegla och vara i linje med de centrala fokusområdena för verksamhetsutveckling som har fastställts av kommunfullmäktige. När det gäller fokusområden för verksamhetsutveckling diskuteras och utvärderas dessa vid tertialvisa dialogmöten. Vid dessa möten deltar centrala kommunala ledare och chefer. Under mötena presenterar varje förvaltning sina uppföljningsrapporter, där de redogör för sina specifika verksamhetsutvecklingsmål. För att göra bedömningar av måluppfyllelsen för de tre fokusområdena för verksamhetsutveckling använder nämnderna sig av förvaltningarnas uppföljningsrapporter.

För kommunstyrelsen och samtliga nämnder framgår av intervjuerna att en kontinuerlig dialog mellan nämnd och förvaltningen är en viktig del i att säkerställa ändamålsenliga prioriteringar i verksamheten. Vidare noteras det att som stöd i tillämpningen av Habo kommuns styrmodell används modulen Verksamhetsplan i beslutsstödsystemet Hypergene. Inom ramen för Hypergene har nämnderna och förvaltningarna möjlighet att lägga in egna mål eller aktiviteter som stödjer kommunfullmäktiges mål. Uppföljningen av mål och aktiviteter på olika nivåer sker inom ramen för systemet.

Bedömning och kommentarer

Vår samlade bedömning är att nämnderna till stor del har tagit hänsyn till fokusområden vid sin planering och målsättning för verksamheten.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Bedömningen grundar sig i att samtliga nämnder har antagit en eller flera av följande delar: prioriterade aktiviteter och indikatorer som knyter an till kommunfullmäktiges övergripande fokusområden. De aktiviteter och indikatorer som nämnderna valt ut verkar i stort sett ändamålsenliga när man betraktar dem mot bakgrund av de enskilda verksamheternas uppdrag samt inriktningen på kommunfullmäktiges överordnade fokusområden. Det finns däremot fall då dessa aktiviteter och indikatorer inte är klart och entydigt formulerade. Detta kan bidra till svårigheter i att bedöma en enskild aktivitetens effekt samt svårigheter i bedömning av måluppfyllelse. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderas kommunstyrelsen att säkerställa att samtliga nämnder i sina verksamhetsplaner tydliggör aktiviteter eller motsvarande kopplade till de av kommunfullmäktige beslutade fokusområdena.

Vidare noteras det att samtliga nämnder (miljönämnden, byggnadsnämnden, fritids- och kulturnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen) rapporterar mot de tre fokusområdena för verksamhetsutveckling. Utöver det tidigare nämnda noteras det att kommunstyrelsen tillsammans med kommundirektör och projektledare sköter rapportering och uppföljning av de tre fokusområdena för samhällsutveckling. Nämndernas sammantagna prioriteringar täcker därför samtliga av kommunfullmäktiges fokusområden.

2.4 Vilken återkoppling får kommunfullmäktige kring måluppfyllelsen och modellens tillämpning? Visar återrapporteringen hur kvalitet och effektivitet i verksamheten säkerställts?

Enligt kommunens styrmodell sker uppföljning av kommunfullmäktiges upprättade fokusområden i tertiärrapporterna per april och augusti samt i årsredovisningen. I delårsrapporten per 2023-08-31 samt tidigare tertiärrapporter och årsredovisningar har uppföljningen av fokusområdena i målmodellen både baserats på den rapportering som sker av styrelsen och nämnderna inom ramen för deras tertiär- och årsrapporter och på en kommunövergripande beskrivning.

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram handlingsplaner för fokusområden för samhällsutveckling. Utifrån fokusområden för samhällsutveckling utarbetas årligen ett antal samhällsutvecklingsmål för områden där man önskar göra en markant förflyttning. När det gäller fokusområden för verksamhetsutveckling diskuteras och utvärderas dessa vid tertiärvisa dialogmöten. På dessa kommunövergripande möten deltar kommunalråd (vid bokslutsdialogen deltar hela KSAU), nämnsordföranden, kommundirektör, ekonomichef, HR-chef samt förvaltningschefer som redovisar VUM och KKF för nämnd. Vidare sker uppföljning av fokusområdena för verksamhetsutveckling i samband med tertiäruppföljningen.

Bedömning och kommentarer

Vår samlade bedömning är att den återrapportering som kommunfullmäktige tilldelas till viss del är ändamålsenlig.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

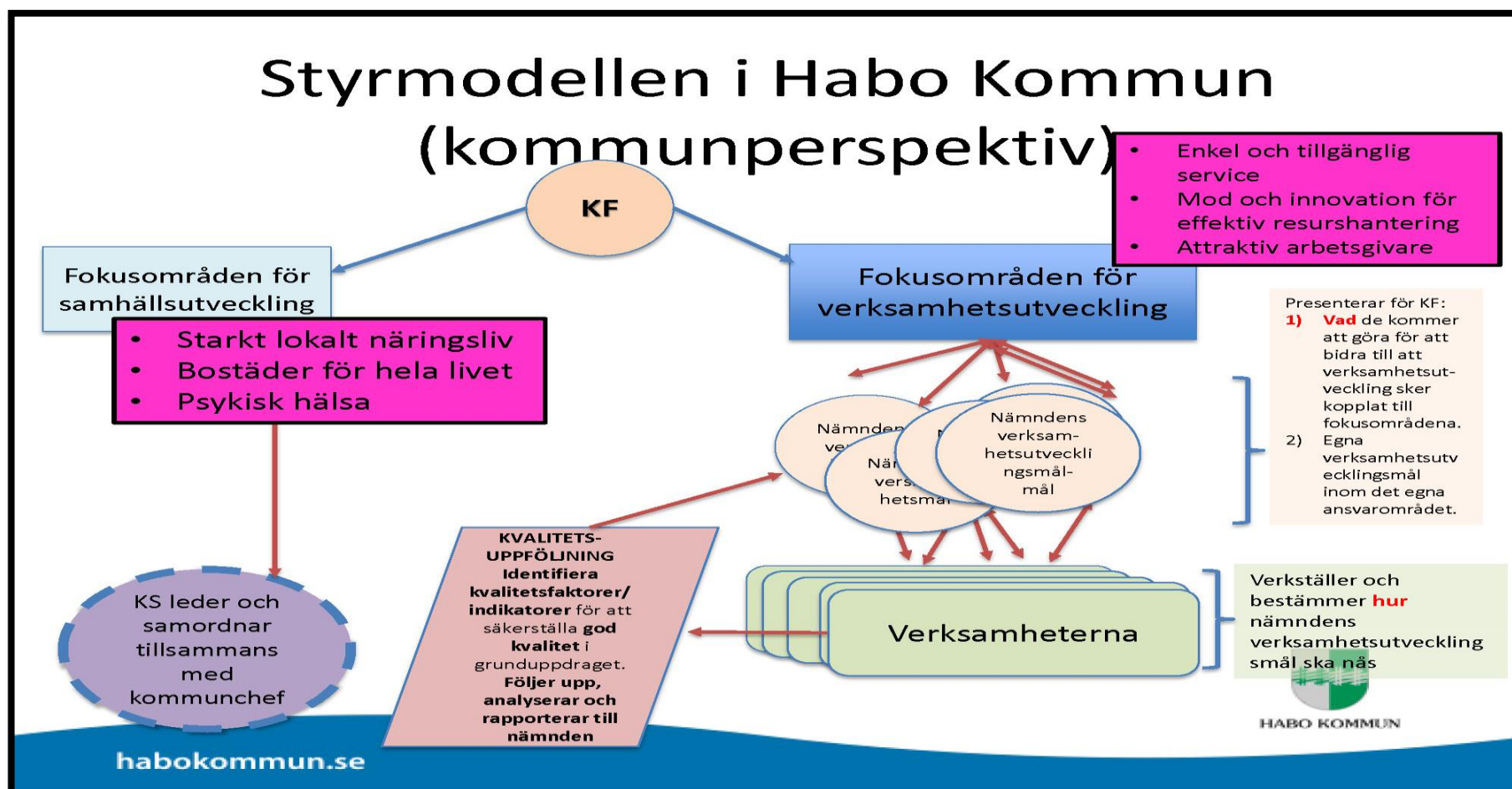
Enligt kommunens styrmodell sker uppföljning av kommunfullmäktiges mål i tertiärrapporterna per april och augusti samt i årsredovisningen. Vi bedömer att det finns ett system för att hantera och rapportera utvecklingen av mål i enlighet med styrmodell och verksamhetsplanens mål. Trots detta finns det utmaningar med den nuvarande uppföljningsprocessen, eftersom den inte alltid ger en klar bild av utvecklingstrenderna. Rapporteringen skulle kunna utvecklas genom att lägga större vikt vid effekterna av de vidtagna åtgärderna samt genom att mer tydligt definiera vad som är kritiskt för att uppnå målen i fokusområdena.

Vidare finns det också en otydlighet kring hur de implementerade indikatorerna ska bedömas. Konsekvensen är att bedömningen riskerar att bli mer av subjektiv natur snarare än baserad på mer konkret mätbara data. Mycket av den information som för närvarande rapporteras handlar om vilka aktiviteter som har genomförts, vilket inte nödvändigtvis ger en fullständig bild av hur väl målen faktiskt uppnås.

För att få en mer heltäckande insikt krävs en rapportering som bättre fångar upp och analyserar de verkliga trenderna mot måluppfyllelse. Med utgångspunkt i de ovan nämnda rekommenderas kommunstyrelsen att säkerställa att rapporteringen till fullmäktige utvecklas med fokus på mer av effekt och bedömning om vad som är kritiskt för att kunna nå kommunfullmäktiges mål.

Bilagor

Bilaga 1 – Styrmodellen i Habo kommun

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.

§ 14 Svar på granskning av ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar

Diarienummer KS23/402

Beslut

Kommunstyrelsen översänder följande yttrande till revisionen.

Beskrivning av ärendet

Kommunens revisorer har granskat hur den ekonomiska styrningen av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar hanteras. Granskningen ska svara på revisionsfrågan – Hur fördelar kommunstyrelsen ut kostnader för lokaler och tekniska anläggningar samt hur påverkar denna fördelning den ekonomiska redovisningen? Ger modellen förutsättningar för god ekonomistyrning samt god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa?

Revisionens sammanfattande bedömning är att Habo kommuns ekonomistyrningsmodell för hantering av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar till stor del ger förutsättningar för god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa.

Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten med tillhörande iakttagelser och rekommendationer.

Revisionen lämnar följande rekommendationer;

- att säkerställa att det implementerade internhyressystemet tillåter hyresjusteringar utifrån ökade kapitalkostnader om ambitionen är att kostnaden ska fördelas direkt till nämnd och förvaltning
- att överväga att internhyressystemet kombineras med nyckeltalsstyrning som i större utsträckning innefattar både fysiska och ekonomiska nyckeltal
- att utreda hur den totala kostnaden för anläggningstillgångar påverkas på ackumulerad nivå över tid
- att säkerställa att det befintliga underhållsbehovet utvärderas och att underhållet håller en rimlig nivå
- att säkerställa att nedskrivningar av anläggningstillgångar görs när behov uppstår

- att stärka den långsiktiga planeringen och uppföljningen så att kommunen tydligare kan bedöma om förutsättningar finns att långsiktigt bära de kostnader som en utökad investeringsvolym medför.

Internhyressystemet är utformat så att lokalkostnaderna som är förknippade med respektive facknämnds verksamhet ska bokföras på facknämnden. Ambitionen är att fastighetsenhetens resultat ska vara så nära noll som möjligt.

Det är viktigt, som revisorerna skriver, att följa nyckeltal för lokalkostnader, dels ur tidsperspektiv, dels ur jämförelseperspektiv. Denna styrning kommer att förstärkas.

Kostnaderna för anläggningstillgångar har ökat och beräknas öka de kommande åren. Det är främst kostnader för avskrivningar och räntor som har ökat de senaste åren. Fler anläggningar innebär även ökade kostnader för underhåll. I samband med budgetprocessen kommer dessa frågor belysas än mer. Det är viktigt att underhållet planeras och löpande följs upp och utvärderas.

Kommunstyrelsen har en rutin för att hantera nedskrivningsbehov. Det sker löpande men i samband med delårsbokslut och årsbokslut genomförs fördjupade analyser med verksamhetsföreträdare och ekonomer.

Investeringarna och de kostnader som de för med sig är mycket viktiga att ta hänsyn till vid planeringen inför framtiden. En årligen uppdaterad långsiktsprognos bör fortsättningsvis alltid presenteras i samband med budgetprocessen under hösten.

Beslutet skickas till
Kommunrevisionen

Ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar

Habo kommun

November 2023

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6
Bilagor	11

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Habo kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar.

Revisionsfråga

Hur fördelar kommunstyrelsen ut kostnader på nämnderna för lokaler och tekniska anläggningar samt hur påverkar denna fördelning den ekonomiska redovisningen? Ger modellen förutsättningar för god ekonomistyrning samt god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att Habo kommuns ekonomistyrningsmodell för hantering av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar till stor del ger förutsättningar för god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa.

Iakttagelser

- I Habo kommun har man valt att placera förvaltningen av kommunens fastigheter i en särskild fastighetsenhet (tekniska förvaltningen). Finansieringen av drift och underhåll m.m. av fastigheterna sker genom hyreskontrakt där medel förs från kommunfullmäktige via verksamheter, som till exempel barn- och utbildningsförvaltningen, vidare till fastighetsenheten som förvaltar fastigheterna.
- All intern hyressättning i Habo kommun är baserad på självkostnadsprincipen. Hyran skall täcka driftskostnader, kapitalkostnader samt kostnader för planerat underhåll under nyttjandetiden.
- Ett viktigt komplement till internhyran som styrinstrument är att använda både fysiska och ekonomiska nyckeltal, som exempelvis lokalkostnad per elev, energiförbrukning per kvadratmeter och liknande. Vår bedömning är att Habo kommun i dagsläget inte i tillräcklig utsträckning

arbetar med fysiska och ekonomiska nyckeltal, detta gällande hanteringen av kommunens fastigheter.

- I Habo kommun fastställs hyror för 3 år i taget och ingen indexering genomförs fram till december 2024. Det noteras att om kapitalkostnaden för ett visst fastighetsobjekt ändras under den 3 åriga hyresperioden kommer ökningen av kostnaden allokeras till fastighetsenheten och därav inte debiteras hyresgästen. I och med att internräntan har ökat på grund av externa ekonomiska förhållanden innebär det att fastighetsenheten får bära de ökade kapitalkostnaderna vilket kan bidra till ett underskott för enheten.
- Utöver kommande investeringar måste kommunen även underhålla befintliga fastigheter. Det är viktigt att kommunen verkar för att det inte arbetas upp en underhållsskuld. Dvs. att kommunen har en relevant underhållsplan för att fortsatt förhindra att underhållet blir eftersatt då detta skulle kunna leda till högre åtgärds-kostnader om underhållet försenas. Vad som är relevant underhåll bör basera sig på en kommungemensam nivå för fastigheters skick.
- Kommunen har en ekonomisk planeringshorisont som sträcker sig 3 år framåt i tiden vilket innebär att man i dagsläget inte testat kommunens prognoser fullt ut långsiktigt avseende olika förutsättningar. Vi anser att en längre planeringshorisont om 10 år eller mer skulle kunna tillämpas. Då främst för att se hur olika scenarier rörande räntenivå, skatteintäkter, ekonomisk utveckling etcetera påverkar kommunen över längre sikt. Detta skulle kunna stärka beredskapen för att hantera ev. förändrade förutsättningar för investeringar p.g.a. ekonomi och/eller verksamhetens behov.
- Tekniska förvaltningen redovisar årligen underhållsplaner för respektive fastighetsobjekt. I resultatuppföljning för underhållsplan år 2022 noteras det att budgeten för år 2022 var 6 856 tkr och att resultatet blev 9 710 tkr i kostnader för underhåll. Vidare noteras det att av det totalt 9 710 tkr så bestod 2995 tkr av akut underhåll. Resultatet fungerar som en potentiell indikation på

att det kan finnas ett underhållsbehov som möjligen inte blir tillgodosett vilket i sin tur resulterar i ökade akuta åtgärder.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen:

- att säkerställa att det implementerade internhyressystemet tillåter hyresjusteringar utifrån ökade kapitalkostnader om ambitionen är att kostnaden ska vidare fördelas direkt till nämnd och förvaltning.
- att överväga att internhyressystemet kombineras med en nyckeltalstyrning som i större utsträckning innefattar både fysiska och ekonomiska nyckeltal.
- att utreda hur den totala kostnaden för anläggningstillgångar påverkas på ackumulerad nivå över tid.
- att säkerställa att det befintliga underhållsbehovet utvärderas och att underhållet håller en rimlig nivå.
- att säkerställa att nedskrivningar av anläggningstillgångar görs när behov uppstår.
- att stärka den långsiktiga planeringen och uppföljningen så att kommunen tydligare kan bedöma om förutsättningar finns att långsiktigt bära de kostnader som en ökad investeringsvolym medför.

Jönköping den 2023-11-09

DELOITTE AB

Annika C. Karlsson
Projektledare

Sebastian Behrenz
Verksamhetskonsult

1. Inledning

Bakgrund

Kommunstyrelsen ska varje år framställa en årsredovisning för kommunen och delge denna till kommunfullmäktige. Som ett led i att upprätta årsredovisningen tillämpas bl.a. en ekonomistyrningsmodell där intäkter och kostnader hanteras och fördelas på verksamheterna.

En stor utgift samt kostnad för kommunen är investeringar i/avskrivningar av lokaler och tekniska anläggningar samt hyra, drift och underhåll av dessa. Då räntenivåerna stigit sedan 2022 blir det också dyrare att finansiera lokalerna och anläggningarna med lån vilket påverkar kostnaden för befintliga och planerade tillgångar över tid. Därtill har även kostnader för material etc. ökat sedan 2022. Revisorerna är intresserade av att se hur kostnader för lokaler och tekniska anläggningar fördelas ut på verksamheterna från det att en lokal eller anläggning planeras till drift och underhåll under tillgångens livslängd. Vilka principer tillämpas och vilka kostnader bärs av kommunstyrelsen alternativt nämnder samt hur fördelas kostnader för en lokal eller teknisk anläggning till den nämnd som brukar lokalen? I frågeställningen ingår även att se hur denna fördelning redovisas i den ekonomiska redovisningen för kommunen.

De förtroendevalda revisorerna i Habo kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av ekonomistyrningen för lokaler och tekniska anläggningar i kommunen.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är undersöka hur kommunstyrelsen fördelar ut kostnader på nämnderna för lokaler och tekniska anläggningar samt bedöma hur denna fördelning påverkar den ekonomiska redovisningen? Ger modellen förutsättningar för god ekonomistyrning samt god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa?

Granskningen omfattar kommunstyrelsens ekonomistyrning samt ekonomiska redovisning samt nämndernas underlag till denna redovisning.

Revisionsfråga

Hur fördelar kommunstyrelsen ut kostnader på nämnderna för lokaler och tekniska anläggningar samt hur påverkar denna fördelning den ekonomiska redovisningen? Ger modellen förutsättningar för god ekonomistyrning samt god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa?

Underliggande frågeställningar

- Hur ser ekonomistyrningsmodellen ut för kostnader för lokaler och tekniska anläggningar?
- Vilka kostnader fördelas till nämnd samt när och vilka fördelas inte? Vad är orsaken till valet av att fördela kostnaden eller att inte fördela?
- Hur påverkar detta den ekonomiska redovisningen på nämnd- och kommunstyrelsenivå?
- Ger ekonomistyrningsmodellen förutsättningar för god ekonomistyrning av dessa kostnader?
- Ger modellen förutsättningar för god planering och uppföljning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Ekonomichef
- Redovisningsansvarig

- Controller
- Fastighetschef
- Gata- och parkchef

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionskriterier

Kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, RKR:s rekommendationer samt kommunens interna regelverk, riktlinjer och policys.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte:s interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av Habo kommuns ekonomistyrning av kostnader för lokaler och anläggningar gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

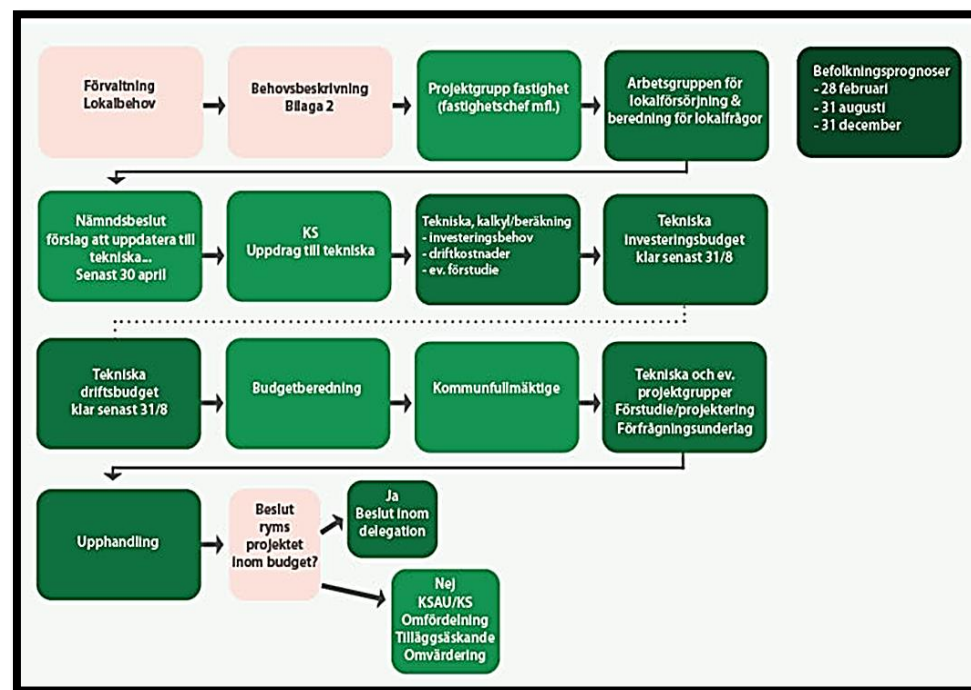
2.1 Hur ser ekonomistyrningsmodellen ut för kostnader för lokaler och tekniska anläggningar?

Habo kommun äger, förvaltar och hyr ut fastigheter, samt i vissa fall, hyr in lokaler för kommunala verksamheters behov. Habo kommun disponerar över cirka 75 000 kvm ägda och externt inhyrda lokaler, varav cirka 87 procent är kommunägda lokaler. Barn- och utbildningsnämnden är den största lokalanvändaren och nyttjar cirka 50 procent av lokalbeståndet. Därefter kommer Socialnämnden med cirka 30 procent av det totala lokalbeståndet. Habo kommun har vuxit kraftigt de senaste åren och inget tyder i dagsläget på att tillväxten kommer att avta. Tillväxten ligger över snittet för både landets och länets kommuner.

För att hantera den kraftiga tillväxten i kommunen så har man fastställt en lokalförsörjningsplan för åren 2022-2030. Syftet med kommunens lokalförsörjningsplan är att utreda och optimera lokalanvändningen samt planera för hur framtida lokalbehov ska tillfredsställas. Habo kommuns lokalförsörjningsprocess har sin utgångspunkt i befolkningsprognoser och finansiella förutsättningar. För att skapa en strukturerad planeringsprocess syftande till att åstadkomma en hållbar användning och försörjning med lokaler utifrån de kommunala verksamheternas behov, åtaganden och ekonomi föreslås nedan lokalförsörjningsprocess.

När en förvaltning har ett lokalbehov upprättas en behovsbeskrivning som är ett väsentligt steg i övervägandet av att förändra sina lokaler eller bygga nytt. Habo kommuns behovsbeskrivning syftar till att identifiera och specificera verksamhetens behov för att kunna ge en grund för vidare planering och beslutsfattande. Denna analys bygger på nulägesanalyser, befolkningsprognoser samt finansiella förutsättningar. Vidare utförs en verksamhetsanalys som är ämnad att beakta möjligheterna för att

hitta interna lösningar på lokalbehovet innan beslut tas om nybyggnation. I första hand ska alltid verksamhetslösningar utredas innan lokallösningar prövas.

Figur 1. Lokalförsörjningsprocess.

En samordning av lokalresurserna kräver en organisation med tydliga rutiner, ansvar och huvudmannaskap. Kommunstyrelsens arbetsutskott upprättar årligen en lokalförsörjningsplan. Som huvudregel är det tekniska förvaltningen som förvaltar över kommunens fasta egendom. För hantering av frågor relaterat till kommunens lokalförsörjning finns det en beredningsgrupp, arbetsgrupp samt en projektgrupp. Kommundirektörens ledningsgrupp bereder de övergripande strategierna och säkerställer kommunens samlade intresse.

Arbetsgrupp för lokalförsörjning är en samverkansgrupp för att fatta för parterna vägledande beslut avseende lokalstrategier. Projektgruppen tar emot och analyserar och sammanställer de behov som verksamheterna initierar innan dessa bereds i arbetsgrupp för lokalförsörjning. Fastighetschefen är ansvarig handläggare för den strategiska lokalförsörjningsprocessen och medverkar till att verksamheterna erbjuds ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler.

En central del i Habo kommuns ekonomistyrningsmodell för kostnader för lokaler och tekniska anläggningar är implementeringen av internhyror. Habo kommun har under år 2023 upprättat en policy för internhyror vars syfte är att bidra till att skapa incitament för lokaloptimering över tid. Tanken bakom internhyran som styrmedel är enkel. Med "rätt" pris på lokaler kommer den verksamhetsansvarige att välja rätt mängd lokaler utifrån en avvägning mellan nytta och kostnad. Internhyran tydliggör kostnaderna för lokaler även för de politiska beslutsfattarna som därmed lättare kan prioritera mellan olika satsningar.

I Habo kommun har man valt att placera sina fastigheter i en särskild fastighetsenhet (tekniska förvaltningen). Finansieringen av fastigheterna sker genom hyreskontrakt där medel förs från kommunfullmäktige via verksamheter, som till exempel barn- och utbildningsförvaltningen, vidare till fastighetsenheten som förvaltar fastigheterna.

Utöver det tidigare nämnda redovisar tekniska förvaltningen årliga underhållsplaner för respektive fastighetsobjekt, vilka kommuniceras och stäms av med hyresgäst. Prioriteringar av åtgärder utförs av tekniska förvaltningen.

2.2 Vilka kostnader fördelas till nämnd samt när och vilka fördelas inte? Hur påverkar detta den ekonomiska redovisningen på nämnd- och kommunstyrelsenivå?

Som huvudregel är det tekniska förvaltningen som förvaltar över kommunens fasta egendom. Fastighetsenheten har därav ansvaret för lokalerna, men hyr sedan ut dessa till de olika verksamheterna (hyresgästerna). Tanken är att ta vara på den expertis som tekniska förvaltningen sitter på kopplat till frågor relaterat till förvaltning av kommunens fasta egendom. Habo kommuns internhyresmodell innebär att fastighetsenheten ansvarar för kostnaderna kopplat till investeringar i fastigheter och lokaler.

Verksamheterna tecknar kontrakt för sina lokaler och debiteras en månatlig internhyra av fastighetsenheten. Internhyran blir som en intäkt till fastighetsenheten som därav fungerar som en resultatenhet. Vad gäller VA-verksamheten så finansierar de däremot sina investeringar själva och får därav hantera avskrivning och internränta för sina investeringar. Utöver det tidigare nämnda noteras det att kostnader för vaktmästeri och städ inte debiteras via internhyresmodellen. I Habo kommun finns det en vaktmästerienhet och en städenhet (lokalvård) som båda fungerar som resultatenheter.

Habo kommun har upprättat en gränsdragningslista vars syfte är att skapa en så klar ansvarsfördelning och gränsdragnings mellan fastighetsenheten och verksamheterna/hyresgästerna som möjligt. Ansvar och arbetsuppgifter avseende mark, byggnader, installationer och fast inredning som kan relateras till fastighetens basfunktion ligger på fastighetsenheten. Ansvaret för inredning och utrustning som kan relateras till verksamheten i respektive lokal ligger på hyresgästen.

Hyran för ersättningslokaler belastas tekniska förvaltningens driftsbudget, även om detta skulle medföra ett negativt resultat. Vidare noteras det att tekniska förvaltningen ansvarar för interna och externa lokaler vad gäller hyreskontraktsrelaterade frågor. Driftsfrågor som berör fastigheter för externa lokaler hanteras mellan hyresgäst och hyresvärd. Investeringsrelaterade frågor hanteras via fastighetsenheten.

Idag debiteras samtliga verksamheter inom kommunen för användningen av lokaler. All intern hyressättning i Habo kommun är baserad på självkostnadsprincipen. Hyran skall täcka driftskostnader, kapitalkostnader samt kostnader för planerat underhåll under nyttjandetiden. Det noteras att verksamheterna som hyr lokaler av fastighetsenheten beviljas ett budgettillägg i samband med budgetberedningen för att finansiera internhyran.

Verksamheterna har en lokalbudget, en budget för städ (lokalvård) och en budget för vaktmästeri. Hyror fastställs för 3 år och ingen indexering genomförs fram till december 2024. Från januari 2025 kommer hyror att indexregleras årligen med 80 % av KPI. Vid förändring av befintliga lokaler och/eller nybyggnation, vilken initieras av hyresgäst/ förvaltning ska kostnaderna för förstudie och projektering belastas initierande förvaltning med faktiska kostnader för inköp och nedlagd tid.

Det finns ett antal komponenter i Habo kommuns interna hyressättning (driftskostnad, planerat underhåll och kapitalkostnader). Driftkostnader omfattar åtgärder med en periodicitet kortare än ett år och indelas i följande kostnadsgrupper: fastighetsdrift, medieförsörjning, administrationskostnader, försäkringskostnader, fastighetsskatt, övriga kostnader och vaktmästeri samt städ. Kostnader för fastighetsdrift, administration, försäkring och fastighetsskatt debiteras via schablon utifrån % kvm av total kvm för fastigheten.

Medieförsörjning avser kostnader för el, värme, vatten samt avfall och kostnaden baseras på historiska värden av den faktiska kostnaden för medieförsörjning. Kostnader för vaktmästeri och städ ingår ej i internhyresmodellen. Vad gäller planerat underhåll (allt underhåll i kommunen) så utförs detta under en byggnads nyttjandetid och kostnaderna inkluderas i fastighetsdrift (d.v.s. en driftskostnad). Kapitalkostnad påförs respektive objekt med faktisk kostnad och är baserad på rak avskrivning.

När en investering görs i en fastighet eller lokal så aktiveras denna som en anläggningstillgång i årsredovisningen. Inför aktivering ska attestansvarig ta fram ett aktiveringsunderlag (särskild blankett) där det ska anges bedömd nyttjandeperiod samt startdatum för avskrivning. Aktivering ska ske fr.o.m. det datum då anläggningen tas i bruk. Avskrivningar och räntebetalning kopplat till en specifik investering står därav på fastighetsenheten som tar hänsyn till detta när de gör sin internhyressbudget/intäktsbudget.

Kommunen har kostnader för att driva och upprätthålla hela sin omfattande verksamhet. Exempel är hyror, löpande kostnader för lokaler, löner och förbrukningsmateriel. Dvs driftkostnader och dessa redovisas i resultaträkningen.

Uppsägningstiden för en lokal eller del därav är i normalfallet 9 månader. Vid uppsägning av lokaler ändras inte budgeterade belopp, vilket innebär att hyresgästen behåller sin resursfördelning.

2.3 Ger ekonomistyrningsmodellen förutsättningar för god ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar? Ger modellen förutsättningar för god planering och uppföljning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar?

Bedömning och kommentarer

Vår samlade bedömning är att ekonomistyrningsmodellen till stor del ger goda förutsättningar för god ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar. Vår samlade bedömning är att ekonomistyrningsmodellen till stor del ger förutsättningar för god planering och uppföljning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Internhyressystemet

Kommunernas lokaler kostar pengar och det är en ständigt återkommande fråga hur dessa kostnader ska fördelas. I Habo kommun implementeras en internhyresmodell vars syfte är att skapa en ökad kostnadsmedvetenhet samt säkerställa att kostnaderna betalas av de som faktiskt får nytta av lokalerna. Internhyra som styrmedel för lokaleffektivitet är däremot inte något självständigt verktyg. Dess möjlighet att skapa incitament är beroende av andra delar så som budget, regelsystem och organisation.

I Habo kommun har man valt att placera sina fastigheter i en särskild fastighetsenhet (tekniska förvaltningen). Finansieringen av fastigheterna sker genom hyreskontrakt där medel förs från kommunfullmäktige via verksamheter, som till exempel barn- och utbildningsförvaltningen, vidare till fastighetsenheten som förvaltar fastigheterna. Utöver det tidigare nämnda noteras det att kostnader för vaktmästeri och städ inte debiteras via internhyresmodellen. I Habo kommun finns det en vaktmästerienhet och en städ enhet (lokalvård) som båda fungerar som resultatenheter.

Förvaltningen av Habo kommuns fastigheter sköts därav av en hyresfinansierad fastighetsenhet. Fördelen med detta val är framförallt att det finns en centraliserad fastighetskompetens som kan hantera mer komplicerade frågor relaterat till hanteringen av kommunens fastigheter. Vidare noteras det att Habo kommuns internhyresmodell bidrar till ökad kostnadsmedvetenhet, större möjlighet för lokalanpassningar samt en tydligare roll- och ansvarsfördelning. Då fastighetsenheten fungerar som en

egen resultatenhet, synliggörs även fastigheternas kostnader och intäkter, vilket förhoppningsvis leder till en effektivare förvaltning och användning av kommunens lokaler. Nackdelar med nuvarande internhyressystem innefattar ökad administration, gränsdragningsproblematik vid hantering av underhåll respektive investering, kompetensövertag för fastighetsenheten, risk för dubbla kompetenser och utmaningen att sätta internhyror som återspeglar verksamhetens nytta.

Med begränsade resurser är det viktigt att brukarna använder endast den lokalyta de verkligen behöver och minimerar onödiga drift- och underhållskostnader, särskilt energiutgifter. En grundförutsättning för ett ändamålsenligt internhyressystem är att verksamheterna faktiskt har möjligheten att minska sin lokalyta och påverka drift- och underhållskostnader för att uppnå resursbesparingar. Utöver detta bör internhyressystemet bidra till rättvisa (mellan kommunala aktörer) och konkurrensneutralitet (mellan kommunala verksamheter och externa aktörer, samt mellan externa aktörer). Inom kommunen bör enheter belastas med liknande kostnader vid jämförbara lokalförhållanden. Däremot ska större och attraktivare lokaler ha högre kostnader. Vidare bör privata och offentliga aktörer känna att de konkurrerar på lika villkor, detta med hänsyn till kvalitet och inriktning.

I Habo kommun har man insköpt en kvadratmeterhyra för att sätta ett pris på verksamheternas lokaler. All intern hyressättning i Habo kommun är baserad på självkostnadsprincipen. Hyran skall täcka driftskostnader, kapitalkostnader samt kostnader för planerat underhåll under nyttjandetiden. Fördelen med en självkostnadsbaserad hyresmodell är att verksamheterna får betala de faktiska kostnaderna som är kopplade till fastigheten. Detta bidrar till att verksamhetsansvariga får välja mängd lokaler utifrån en avvägning mellan nytta och kostnad. En nackdel med den självkostnadsbaserade hyresmodellen är att kostnaderna för enheternas lokaler, även om lokalerna uppfattas som likvärdiga, kan slå väldigt olika. Habo kommuns lösning på detta problem har varit att ta fram en genomsnittlig självkostnadshyra genom att slå ut de sammanlagda självkostnaderna på det totala antalet kvadratmeter som verksamheten hyr och därefter låta respektive enhet betala för sina kvadratmeter. Detta gäller dock inte för kapitalkostnaden som istället påförs respektive objekt med faktisk kostnad. Det innebär att avskrivningskostnader kommer variera med åldern på fastighetsobjektet. På grund av stigande byggkostnader (både reallt och på grund av inflation) och ändrade kvalitetskrav är dagens anläggningar betydligt dyrare än äldre anläggningar. Kapitalkostnaden blir därav betydligt större för nyproducerade byggnader. I Habo kommun är åldern på fastigheterna relativt lika vilket innebär att

sakfrågan i dagsläget är mindre problematisk. Vid kommande nybyggnationer är däremot detta något att ta hänsyn till.

Ett internhyressystem syftar till att tydliggöra balansen mellan nytta och kostnad när det gäller lokaler inom en organisation. För att systemet ska fungera optimalt krävs det en god budgetdisciplin. Utan detta riskerar verksamheter att expandera sina lokalbehov utan ekonomiska avvägningar, eftersom de kan förvänta sig extra budget vid behov. Därtill, om det saknas konsekvenser för att redovisa underskott, kan detta underminera systemets effektivitet. Likaså, om en verksamhet redovisar överskott är det centralt att de får behålla och reinvestera dessa medel för att motivera besparingar och stimulera utveckling.

Ett viktigt komplement till internhyran som styrinstrument är att använda både fysiska och ekonomiska nyckeltal, som exempelvis lokalkostnad per elev, energiförbrukning per kvadratmeter och liknande. Dessa typer av nyckeltal underlättar den övergripande målsättningen, i termer av exempelvis minskad energianvändning, och ger möjlighet till direkt styrning av lokaler. Vidare kan dessa nyckeltal användas vid jämförelse med andra kommuner eller fastighetsägare (benchmarking). Utöver det tidigare nämnda kan man även använda nyckeltalen till att följa utvecklingen över tid i olika enheter i den egna verksamheten. Vår bedömning är att Habo kommun i dagsläget inte i tillräcklig utsträckning arbetar med fysiska och ekonomiska nyckeltal, detta gällande hanteringen av kommunens fastigheter. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att säkerställa att internhyressystemet kombineras med en nyckeltalstyrning som i större utsträckning innefattar både fysiska och ekonomiska nyckeltal.

I Habo kommun fastställs hyror för 3 år och ingen indexering genomförs fram till december 2024. Det noteras att om kapitalkostnaden för ett visst fastighetsobjekt ändras under den 3 åriga hyresperioden kommer förändringen inte debiteras hyresgästen utan allokeras till fastighetsenheten. I och med att internräntan har ökat på grund av ökade räntekostnader i samhället innebär det att fastighetsenheten får bära de ökade kostnaderna vilket i sin tur kan bidra till ett underskott för enheten. Situationen som kommunen befinner sig i innebär i praktiken att ekonomiavdelningen kan höja internräntan för fastighetsenheten, men att fastighetsenheten i nästa steg inte kan höja internräntan för hyresgästerna förrän nästa modell implementeras i december 2024. Vidare noteras det att fastighetsenhetens budget är låst ett år framåt. Detta innebär i praktiken att om räntan ökar under året kommer detta bidra till att

det då uppstår en differens som sedan kan leda till ett minusresultat. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att säkerställa att det implementerade internhyressystemet tillåter hyresjusteringar utifrån ökade kapitalkostnader om ambitionen är att kostnaden ska gå ut direkt på nämnd och förvaltning.

Lokalförsörjningssystemet

Habo kommun har vuxit kraftigt de senaste åren och inget tyder i dagsläget på att tillväxten kommer att avta. Tillväxten ligger över snittet för både landets och länets kommuner. För att hantera den kraftiga tillväxten i kommunen så har man fastställt en lokalförsörjningsplan för åren 2022-2030. Syftet med kommunens lokalförsörjningsplan är att utreda och optimera lokalanvändningen samt planera för hur framtida lokalbehov ska tillfredsställas. Habo kommuns lokalförsörjningsprocess har sin utgångspunkt i befolkningsprognoser och finansiella förutsättningar. Vi ser det som positivt att Habo kommuns lokalförsörjningsplan grundar sig i befolkningsprognoser som sträcker sig fram till år 2030. Vidare ser vi det som positivt att det finns en beredningsgrupp, arbetsgrupp samt en projektgrupp som tillsammans bidrar till en samlad överblick över kommunens lokalbehov.

I dagens ekonomiska miljö med stigande räntor och kostnader måste kommuner noggrant övervaka och underhålla sina investeringar för att förstå deras långsiktiga ekonomiska påverkan. Investeringar, även om de görs i syfte att skapa förutsättningar för tillväxt, medför kapitaltjänstkostnader, avskrivningar och underhållskostnader. Försummat underhåll kan leda till minskat värde och högre framtida kostnader för lokalbeståndet. Det är därför avgörande att kommuner planerar underhållet i ett större perspektiv för att optimera resursanvändningen och uppnå ekonomiska mål. En proaktiv underhållsstrategi, inklusive regelbundna inspektioner och kunskap om tillgångarnas livslängd, minimerar ekonomiska risker och stöder långsiktig hållbar tillväxt. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att utreda hur den totala kostnaden för anläggningstillgångar påverkas på ackumulerad nivå över tid.

Allt underhåll i Habo kommun anses planerbart och kallas därför planerat underhåll. Det uppstår däremot arbete som inte kunnat förutsägas och benämns akut underhåll. Det noteras att tekniska förvaltningen årligen redovisar underhållsplaner för respektive fastighetsobjekt, vilka kommuniceras och stäms av med hyresgäst. Prioriteringar av åtgärder utförs av tekniska förvaltningen. I bilaga 1 nedan illustreras resultatuppföljning för underhållsplan år 2022. Figuren visar att budgeten för år 2022

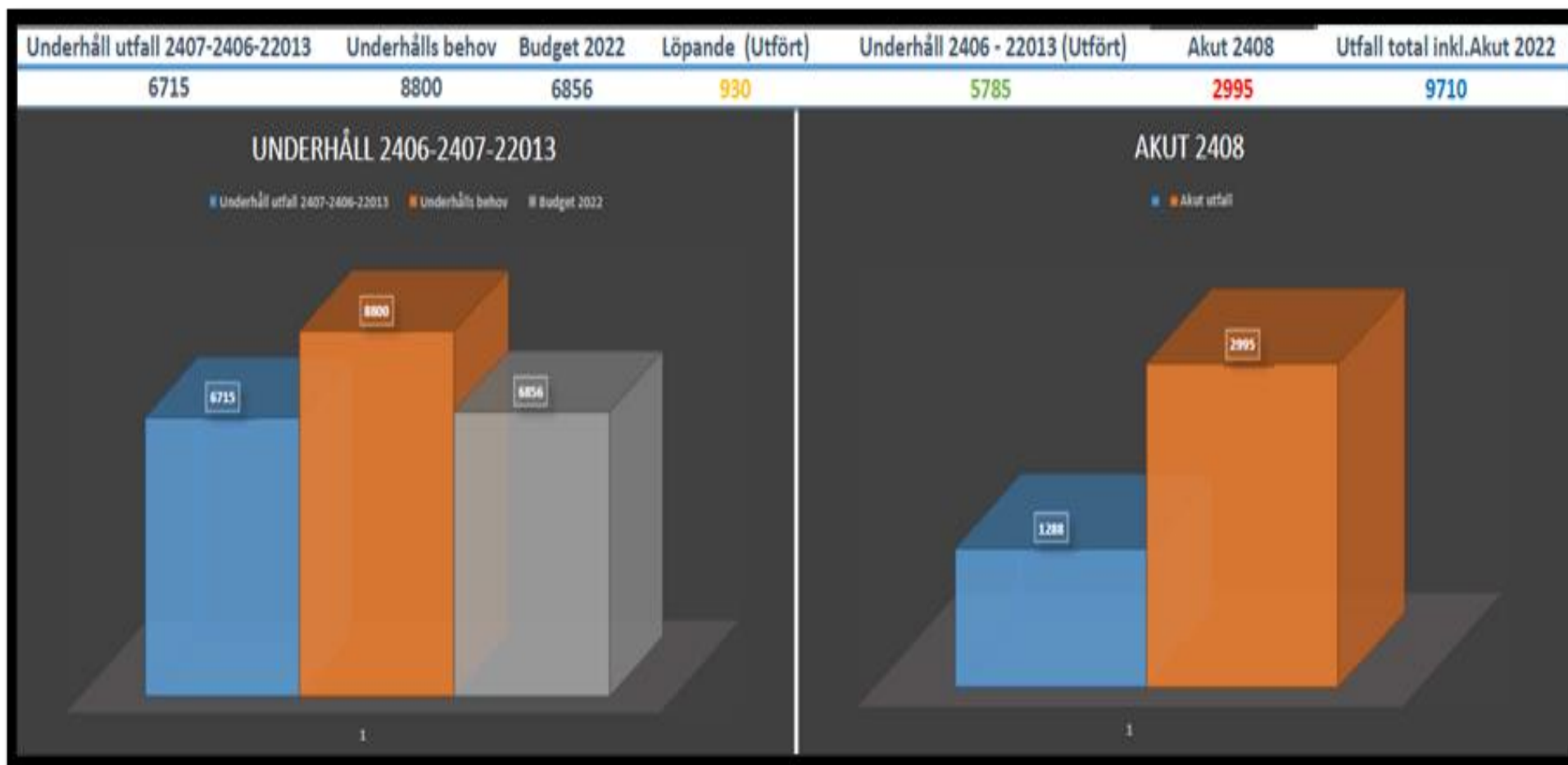
var 6 856 tkr och att resultatet blev 9 710 tkr i kostnader för underhåll. Det noteras att av de totalt 9 710 tkr som lades på underhåll så bestod 2 995 tkr av akut underhåll. Resultatet fungerar som en potentiell indikation på att det kan finnas ett underhållsbehov som möjligen inte blir tillgodosett vilket i sin tur resulterar i ökade akuta åtgärder. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att säkerställa att det befintliga underhållsbehovet utvärderas och vid eventuellt behov tillgodoses.

När en kommunal tillgång förlorar sitt värde eller funktion påverkas resultaträkningen negativt genom nedskrivningskostnader. Detta understryker vikten av att bedöma investeringsbehov noggrant och upprätthålla lokaler och infrastruktur. Genom att ha en god planering av lokal- och infrastrukturbehov samt genom att utföra regelbundet underhåll under tillgångens livslängd kan kommunen maximera värdet av sina investeringar. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att säkerställa att nedskrivningar av anläggningstillgångar görs när behov uppstår.

Habo kommun har en 3-årig investeringsplan som ligger till grund för beslut om investeringar. Det finns ekonomiska prognoser men främst sträcker sig dessa över 3 år vilket är betydligt kortare än tillgångens totala livslängd som ofta är över 30 år. Det är givetvis svårt att planera så långt fram men vi anser det relevant att kommunen även gör beräkningar på hur stora investeringar påverkar kommunens ekonomi under hela tillgångens livslängd. Det behövs längre planeringshorisonter än 3 år, som regelbundet uppdateras, för att fullt ut beakta kommunens långsiktiga ekonomi. Kommunens ekonomi planeras mer på kort sikt pga. svårigheter att veta förutsättningarna över längre tid. Med utgångspunkt i det ovan nämnda rekommenderar vi kommunstyrelsen att stärka den långsiktiga planeringen och uppföljningen så att kommunen tydligare kan bedöma om förutsättningar finns att långsiktigt bära de kostnader som en ökad investeringsvolym medför.

Bilagor

Bilaga 1 – Underhållsplan 2022

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.

§ 62 Ekonomisk uppföljning för tertial 1 2024

Diarienummer KS24/80

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige

- att godkänna den ekonomiska uppföljningen för tertial 1 2024 samt
- att godkänna den finansiella rapporteringen.

Beskrivning av ärendet

Ekonomichef Johan Bokinge redogör för tertialuppföljningen. Helårsprognosen för år 2024, per den 30 april, pekar på ett positivt resultat på 0,4 miljoner kronor vilket är 1,7 miljoner kronor sämre än budget, men 1,4 miljoner kronor bättre än prognosen per februari.

Nämnderna beräknas, exklusive exploatering, redovisa ett budgetöverskott på 0,9 miljoner kronor. Barn- och utbildningsnämnden redovisar det största budgetöverskottet vilket främst förklaras av färre barn och elever i verksamheterna.

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra mål för god ekonomisk hushållning. Helårsprognosen för 2024 visar att tre av de fyra målen nås. Enligt resultatmålet ska årets resultat var minst 0,2 procent av summan av skatter och generella skatter och bidrag. Årets resultat motsvarar 0,4 procent av skatter och generella statsbidrag.

Ekonomichefen rapporterar utfall i förhållande till policy för ränte- och finansieringsrisker. Ränteförfallen mellan 0-1 år får vara max 60 %. Per den 30 april är andelen 45 %. Lånens genomsnittliga återstående löptid ska var minst 2,5 år. Per den 30 april var den genomsnittliga löptiden 1,9 år.

§ 66 Taxa för rengöring/sotning och brandskyddskontroll

Diarienummer KS24/249

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

- att taxor för rengöring/sotning och brandskyddskontroll för Habo kommun antas att gälla från och med 1 juni 2024 samt att därmed tidigare taxor upphör att gälla från samma datum.
- att taxor indexjusteras årligen den 1 januari i enlighet med sotningsindex fastställt av Sveriges kommuner och Regioner.

Beskrivning av ärendet

Enligt *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* ansvarar kommunen för rengöring/sotning och brandskyddskontroll av fasta förbränningsanordningar (eldstäder och rökkanaler) och imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen. Rengöring/sotning och brandskyddskontroll ska utföras enligt frister som fastställs av kommunen. Kommunen har också att besluta om taxor för rengöring/sotning och brandskyddskontroll.

Kommunen kan utföra verksamheten i egen regi eller genom entreprenör. Utförandet av rengöring/sotning och brandskyddskontroll kan ske av en entreprenör för varje del eller av en för både rengöring/sotning och brandskyddskontroll. I Habo kommun är verksamheten utlagd på entreprenad. Avtal med nuvarande entreprenörer har gällt sedan 2019-06-01 och nuvarande taxor är fastställda att gälla till och med 2024-05-31.

Under 2023/2024 har en upphandling gjorts av verksamheten. Upphandlingen har genomförts gemensamt av Habo, Mullsjö, Vaggeryd, Eksjö, Aneby, Sävsjö och Jönköpings kommuner, samordnad av sotningssamordnare och upphandlingsenheten i Jönköpings kommun. I samband med upphandlingen ska kommunen fastställa taxor för rengöring/sotning och brandskyddskontroll. Ny entreprenör tillträder 2024-06-01 och en ny taxa har därmed tagits fram, med samma taxekonstruktion som tidigare.

Taxorna indexjusteras årligen den 1 januari i enlighet med sotningsindex som fastställs av Sveriges Kommuner och Regioner.

Kommunen har, även om verksamheten är utlagd på entreprenad, ansvar för att verksamheten utförs i enlighet med gällande lagstiftning. För att på ett bättre

sätt fullgöra kommunens åligganden enligt lagstiftningen har kommunerna gemensamt anställt en samordnare sedan 2019. Detta samordningsuppdrag finansieras inom taxa för rengöring/sotning och brandskyddskontroll i kommunerna.

Taxa för brandskyddskontroll 2024 inom Habo kommun

Taxan gäller från 20240601

För utförande av brandskyddskontroll enligt 3 kap 4 § Lag (SFS 2003:778)
om skydd mot olyckor samt tillhörande föreskrifter utgår ersättning enligt denna taxa.

1.	Regelbunden kontroll av objekt i småhus	exkl moms	inkl moms
1.1	Grundavgift		
1.1.1	För inställelse för brandskyddskontroll utgår avgift med..... <i>Inrymmer fastigheten komplementbyggnader, vilkas avstånd till småhuset inte överstiger 200 m, så anses kontrollobjektet i dessa tillhöra småhuset.</i>	303 kr	379 kr
1.2	Kontrollavgift	<u>Objektpris</u>	
1.2.1	För brandskyddskontroll av objekt med tillhörande rök-förbindelsekanal eller bikanal i småhus utgår avgift enligt nedan		
1.2.2	Första objektet i varje byggnad.	303 kr	379 kr
1.2.3	Varje tillkommande objekt utöver första objektet.	152 kr	189 kr
1.2.4	Vid utökad kontroll genom temperturmätning eller läckagemätning debiteras timkostnad även för mertiden enligt punkt 3.1.		
1.3	Kontroll av lägenheter i flerbostadshus. I de fall brandskyddskontroll budas och debiteras mot varje enskild bostadslägenhet gäller avgift enligt 1.1 och 1.2. Utförs brandskyddskontrollen i flera lägenheter samordnat av en beställare gäller avgift enligt punkt 1.1 och 3.1		
2.	Kontroll i övriga objekt och kontroll i särskilt fall		
2.1	För brandskyddskontroll i byggnader som ej är småhus och/eller där värmepannans effekt överstiger 60 KW samt imkanaler i storkök, utgår ersättning enligt nedan. Detsamma gäller när kontroll utförs i annat fall efter särskilt beslut av kommunen, samt för av kund beställd kontroll med anledning av att man önska ta avställd eldstad i bruk.		
2.2	Timersättning utgår med belopp enligt punkt 3.1.		
2.3	För inställelse för brandskyddskontroll enligt punkt 2. uttas en avgift per man.	303 kr	379 kr
	<i>Avgift för flera utförare får endast uttas om förutsättningarna är sådana att kontrollobjektet kräver detta.</i>		
3.	Timersättning		
3.1	Timersättning utgår med <i>För arbete under ordinarie arbetstid räknas påbörjad kvartstimma som hel kvartstimma. För övertidsarbete räknas påbörjad halvtimma som hel halvtimma.</i>	606 kr	758 kr

4.0 Övriga bestämmelser

4.1 Extra inställelse

4.1.1

I de fall aviserad kontroll inte kan utföras på grund av att avbokning ej skett och tillträde inte är möjlig, utgår ersättning med grundavgift enligt 1. För den kontroll som sedan genomförs vid annat tillfälle debiteras enligt nedan:

I de fall ombokning sker till tid då arbete pågår i området, utgår ersättning enligt 1. Om ombokning sker till tid då arbete inte pågår i området, som anges i 2.2 och 2.3. *Ersättning enligt 2.2 gäller för tid på plats.*

4.1.2

Separat utförd efterkontroll av förelagt åtgärd debiteras med timkostnad enligt 2.2.

4.2 Arbete utom ordinarie arbetstid.

För kontroll utom ordinarie arbetstid, orsakat av att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, utgår ersättning med pris som anges i 3.1 samt tillägg motsvarande den ökade lönekostnaden motsvarande högst centralt kollektivavtal. För kontroll utom ordinarie arbetstid för objekt under 1.2 och 1.3 utgår ersättning med grundavgift och 150 % av objektspris.

4.3 Speciell teknisk utrustning och förbrukningsmaterial

I angivna priser ingår kostnaden för teknisk utrustning och förbrukningsmaterial samt för protokollering av brandskyddskontrollen.

4.4 Indexering av taxan

Ersättning för brandskyddskontroll enligt denna taxa revideras årligen med de av centrala parterna Sveriges kommuner och Regioner och Skorstensfejarmästarnas riksförbund publicerat sotningsindex. Justering genomförs per den 1 januari respektive år enligt föregående års indextal.

Taxa för rengöring/sotning 2024 inom Habo kommun

Taxan gäller från 20240601

För utförande av rengöring enligt 3 kap 4 § Lag (SFS 2003:778)
om skydd mot olyckor samt tillhörande föreskrifter utgår ersättning enligt denna taxa.

1.	Regelbunden rengöring av objekt i småhus	exkl moms	inkl moms
1.1	Grundavgift		
1.1.1	För inställelse för rengöring utgår avgift med..... <i>Inrymmer fastigheten komplementbyggnader, vilkas avstånd till småhuset inte överstiger 200 m, så anses rengöringsobjekten i dessa tillhöra småhuset.</i>	192 kr	240 kr
1.2	Rengöringsavgift För rengöring av objekt med tillhörande rökkanal/kanaler i småhus utgår avgift enligt nedan. I avgiften ingår omhändertagande av de produkter (sot från konvektionsdelarna och rökkanalen) som genereras vid rengöringen. <i>Detta gäller ej för restprodukter (aska) som uppstår vid förbränning av bränsle i eldstaden.</i>	<u>Objektpris</u>	
1.2.1	Första objektet i varje byggnad	192 kr	240 kr
1.2.2	Varje tillkommande objekt utöver första objektet	96 kr	120 kr
1.3	Rengöring av objekt i lägenheter i flerbostadshus. I de fall rengöringen budas och debiteras mot varje enskild bostadslägenhet gäller avgift enligt 1.1 och 1.2. Utförs brandskyddskontrollen i flera lägenheter samordnat av en beställare gäller avgift enligt punkt 1.1 och 3.1		
1.4	Avvikelser Om det vid utförandet av rengöring enligt ovan föreligger omständigheter eller sådana avvikelser som medför att tidsåtgången för rengöring avsevärt förlängs, uttas ersättning för rengöring i stället i form av grundavgift enligt 1.1 samt timmersättning enligt 3.1 <i>Om avvikelse enligt ovan uppstår ska ägaren till rengöringsobjektet informeras skriftligt om detta, samt om vilka åtgärder som kan/bör vidtas för att underlätta arbetet.</i>		
2.	Rengöring av övriga objekt		
2.1	För rengöring i byggnader som ej är småhus och/eller där värmepannans effekt överstiger 60 KW samt för rengöring av imkanaler i storkök, utgår ersättning enligt nedan		
2.2	Timersättning utgår med belopp enligt punkt 3.1.		
2.3	För inställelse för rengöring enligt punkt 2. uttas en avgift per man. <i>Avgift för flera utförare får endast uttas om förutsättningarna är sådana att rengöringsobjektet kräver detta.</i>	206 kr	258 kr
3.	Timersättning		
3.1	Timersättning utgår med <i>För arbete under ordinarie arbetstid räknas påbörjad kvartstimma som hel kvartstimma. För arbete på utanför ordinarie arbetstid räknas påbörjad halvtimma som hel halvtimma.</i> <i>Taxor för 1 beräknas på 93% av timersättning 3.</i>	516 kr	645 kr

4.0 Övriga bestämmelser

4.1 Extra inställelse

4.1.1

I de fall aviserad rengöring inte kan utföras på grund av att avbokning ej skett och tillträde inte är möjlig, utgår ersättning med grundavgift enligt 1. För den rengöring som sedan genomförs vid annat tillfälle debiteras enligt nedan:

I de fall ombokning sker till tid då arbete pågår i området, utgår ersättning enligt 1. Om ombokning sker till tid då arbete inte pågår i området, utgår ersättning enligt 2.2 och 2.3.

4.2 Arbete utom ordinarie arbetstid.

För rengöring utom ordinarie arbetstid, orsakat av att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, utgår ersättning med pris som anges i 3.1 samt tillägg för ökad lönekostnad motsvarande högst centralt kollektivavtal.

För rengöring utom ordinarie arbetstid för objekt under 1.2 och 1.3 utgår ersättning med grundavgift och 150 % av objektspris.

4.3 Speciell teknisk utrustning och förbrukningsmaterial

I angivna priser ingår kostnaden för konventionell teknisk utrustning. För användning av speciell teknisk utrustning exempelvis tvättaggregat samt kemikalier och annat förbrukningsmaterial utgår tilläggsersättning enligt överenskommelse.

Stoftsug anses vara konventionell utrustning.

4.4 Beställt arbete

För annat av kunden beställt arbete inom ramen för den föreskrivna rengöringen enl LSO uttas ersättning per man och timma enligt pkt 2.

4.5 Indexering av taxan

Ersättning för rengöring enligt denna taxa revideras årligen med de av centrala parterna Sveriges kommuner och Regioner och Skorstensfejarmästarnas riksförbund publicerat sotningsindex. Justering genomförs per den 1 januari respektive år enligt föregående års indextal.

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
516,00 kr	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	
1	0	0	0	0	0	← Fyll i sotningsindex här
516,00 kr	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr	

Timtaxa rengöring

516,00 kr

Minuttaxa

8,60 kr

Grundavgift min

Inställelsetid min

- kr

§ 63 Planeringsstrategi ÖP 2040

Diarienummer KS24/196

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta planeringsstrategin.

Beskrivning av ärendet

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen är ett politiskt styrande dokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ger vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Sedan den 1 april 2020 ska alla kommuner enligt PBL 3 kap. 23 § ta fram en planeringsstrategi som ska antas i kommunfullmäktige. Syftet med planeringsstrategin är att främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering och bedöma i vilken utsträckning planen fortfarande är aktuell.

Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast den 11 september 2024.

Habo kommuns framtagna planeringsstrategi omfattar dels en uppföljning av kommunens gällande Översiktsplan 2040 samt att dokumentet redogör de förändrade planeringsförutsättningar som utgår från *Länsstyrelsens underlag för Habo kommuns planeringsstrategi*.

Uppföljning av Habo kommuns översiktsplan

Habo kommuns gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 26 mars 2020. I översiktsplanen har tidigare fördjupningar och tematiska tillägg bakats in och Habo kommun har därför en heltäckande kommunövergripande översiktsplan.

Översiktsplanen redovisar övergripande mål, strategier och riktlinjer för att ge uttryck för kommunens ambitioner när det gäller den framtida utvecklingen och vägen dit. De sex övergripande målen är:

- Starkt näringsliv
- Attraktiv livsmiljö

- Hållbar infrastruktur
- Rekreation för livskvalitet
- Resurseffektiv och klimatsmart kommun
- Levande landsbygd

Kommunen har följt upp genomförandet av översiktsplanen genom att se över uppställda mål, riktlinjer och nyckeltal. Nyckeltalen har koppling till kommunens sex övergripande mål.

Förändrade planeringsförutsättningar

Länsstyrelsens underlag som ligger till grund för kommunens planeringsstrategi, tar upp lagar samt statliga, nationella och mellankommunala intressen som tillkommit eller ändrats sedan Habo kommuns översiktsplan antogs. I planeringsstrategin redogörs dessa förändringar samt kommunens kommentarer och bedömningar kring pågående och fortsatt arbete med översiktsplanen utifrån dessa och om det påverkar genomförande av översiktsplanens utpekade utbyggnadsområden. Det handlar bland annat om riksintressen enligt miljöbalkens 3 kapitel, miljökvalitetsnormer, hälsa och säkerhet såsom skyfall och ras, skred och erosion. Länsstyrelsens underlag omfattar även övriga allmänna intressen så som jordbruksmark och bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen bedömer att deras granskningsyttrande för Habo kommuns gällande översiktsplan fortfarande är aktuellt.

Habo kommuns samlade bedömning av översiktsplanens aktualitet

Habo kommun gör den samlade bedömningen att översiktsplanen fortfarande är aktuell i sin helhet. Det är inga nya lagar eller nationella, statliga och mellankommunala intressen som påverkar översiktsplanens aktualitet i den utsträckning att en ny översiktsplan behöver tas fram.

Översiktsplanen bedöms därmed vara aktuell i de kraven som anges i PBL 3 kap. 23 §.

Kommunen bedömer utifrån uppföljning av översiktsplanen att målen, tillsammans med översiktsplanens strategier och riktlinjer, ger fortsatt vägledning framåt för kommunens översiktsplanering.

PLANERINGSSTRATEGI

Antagen av XX den DD månad ÅÅÅÅ § X

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Bakgrund och syfte med planeringsstrategi	3
Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap. 23 §	3
2. Uppföljning av Översiktsplan 2040	3
Fokusområden för samhällsutvecklingen	4
Översiktsplanens mål	4
Nyckeltal	8
Planeringsdokument	9
Kommande arbeten	10
3. Förändrade planeringsförutsättningar	10
Ny lagstiftning.....	10
Plan- och bygglagen	10
Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen).....	11
Statliga och mellankommunala intressen	11
Riksintressen 3 kap. MB	11
Mellankommunala frågor	11
Miljökvalitetsnormer	12
Hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämningar eller erosion	13
Övriga allmänna intressen	15
Jordbruksmark	15
Bostadsförsörjning	17
Nationell vindkraftsstrategi	17
4. Bedömning av översiktsplanens aktualitet	17
Kommunens samlade bedömning	17
Fortsatt översiktsplanearbete	17
Bilaga 1. Nyckeltal	
Bilaga 2. Miljökvalitetsnormer	
Bilaga 3. Länsstyrelsens underlag	

1. Bakgrund och syfte med planeringsstrategi

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen är ett politiskt styrande dokument som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ger vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Sedan den 1 april 2020 ska alla kommuner enligt PBL 3 kap. 23 § ta fram en planeringsstrategi som ska antas i kommunfullmäktige. Syftet med planeringsstrategin är att främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering och bedöma i vilken utsträckning planen fortfarande är aktuell. Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast den 11 september 2024.

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap. 23 §

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och
2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

Om Habo kommun inte antar en planeringsstrategi senast 11 september 2024 innebär det att kommunens översiktsplan blir inaktuell. Det får konsekvenser för efterföljande planering genom att försvåra detaljplaneprocessen och handläggning av bygglov och förhandsbesked samt att kommunen måste ta fram en ny översiktsplan.

2. Uppföljning av Översiktsplan 2040

Habo kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 26 mars 2020. I översiktsplanen har tidigare fördjupningar och tematiska tillägg bakats in och därmed har Habo kommun en heltäckande kommunövergripande översiktsplan. Översiktsplanen sträcker sig till år 2040 och ”den hållbara kommunen för hela livet” är den övergripande visionen för Habo kommuns långsiktiga utveckling. Översiktsplanen redovisar övergripande mål, strategier och riktlinjer för att ge uttryck för kommunens ambitioner när det gäller den framtida utvecklingen och vägen dit.

De sex övergripande mål som har tagits fram i översiktsplanen tar avstamp i visionen. De är styrande för Habo kommuns utveckling när det gäller mark- och vattenanvändning. Dessa mål är:

- Starkt näringsliv
- Attraktiv livsmiljö
- Hållbar infrastruktur
- Rekreation för livskvalitet
- Resurseffektiv & klimatsmart kommun
- Levande landsbygd

I samband med att planeringsstrategin tas fram väljer Habo kommun att följa upp genomförandet av översiktsplanen. Detta görs genom att se över hur uppställda mål, riktlinjer och nyckeltal styr utvecklingen i Habo kommun. Översiktsplanen ska säkerställa att utveckling av kommunen och tätorterna i de utpekade utbyggnadsområdena sker fram till år 2040.

Fokusområden för samhällsutvecklingen

Kommunfullmäktige i Habo kommun har antagit tre stycken fokusområden för samhällsutvecklingen, för att kunna nå visionen om att vara den ”hållbara kommunen för hela livet”. Dessa fokusområden är:

- Starkt lokalt näringsliv
- Bostäder för hela livet
- Psykisk hälsa

Dessa fokusområden har koppling till översiktsplanens övergripande mål på olika sätt. Inom fokusområdena finns flera samhällsutvecklingsmål (SUM) som ska styra att utvecklingen går i rätt riktning. Dessa samhällsutvecklingsmål följs upp varje år.

Översiktsplanens mål

De sex övergripande målen i översiktsplanen med tillhörande strategier genomsyrar kommunens långsiktiga mark- och vattenplanering. För att kunna följa upp genomförandet av översiktsplanen finns ett antal nyckeltal som kommunen har definierat. De har koppling till de sex övergripande målen. Nyckeltalen är uppställda i översiktsplanens sista kapitel och har följts upp i samband med framtagandet av denna planeringsstrategi. Nyckeltalen finns presenterade i bilaga 1 i detta dokument. De sammanfattas även under ”nyckeltal” längre ner i dokumentet. Samtliga sex mål i översiktsplanen redogörs nedan och följs upp utifrån hur kommunen arbetar för att uppnå dem.

År 2040 har kommunen ett positivt näringslivsklimat och mark för nyetablering av verksamheter och företag finns att tillgå. Kommunen har en god samverkan med ett mångsidigt näringsliv såväl i tätorterna som på landsbygden. Turism- och besöksnäringen utvecklas och lockar besökare och kommuninvånare att uppleva kommunens natur och besöksmål. Det finns arbetsmöjligheter inom kommunen och centrum är en viktig mötesplats som erbjuder en variation av service.

Kommunen arbetar med målet *Starkt näringsliv* genom aktiv samverkan med företag. Sedan översiktsplanen antogs har antal nystartade företag ökat. Det innebär att antal verkamma företag samt aktiebolag inom hela kommunen har blivit fler. Kommunen ser behov av att köpa in mer mark för verksamheter för att säkerställa att mark för nyetablering av verksamheter och företag finns att tillgå. Kommunen antog en centrumplan för Habo tätort under 2022, *planprogram för Habo centrum*. Planen ska säkerställa att centrum utvecklas i en positiv riktning utifrån bostäder, service och verksamheter. De uppställda riktlinjer för

kommunens näringsliv i översiktsplanen samt utpekade utbyggnadsområden för verksamhetsyta är fortsatt aktuella. En utredning kring Västerkärr avseende verksamhetsetablering, bostäder och utveckling för trafikplatser och kollektivtrafik föreslås i översiktsplanen och är fortfarande aktuellt.

Målet *starkt näringsliv* har en tydlig koppling till fokusområdet ”ett starkt lokalt näringsliv”. Genom fokusområdet säkerställs att näringslivet bevaras och utvecklas och kan skapa förutsättningar för ökade skatteintäkter och arbetstillfällen. Den framtagna näringslivsstrategin, som antogs 2019, bidrar tillsammans med översiktsplanen och fokusområdet till att näringslivet utvecklas. Näringslivsstrategin anger insatser för att realisera kommunens ambitioner för utveckling av näringslivet. Den revideras under 2024.

Attraktiv livsmiljö

År 2040 är kommunen en trygg och säker kommun att vistas och leva i, det finns möjlighet att leva ett gott liv i Habo kommun både i tätorterna och på landsbygden och utifrån varje individs behov. Habo kommun vill ge alla invånare de bästa förutsättningarna och eftersträvar mångfald och integration. Kommunen erbjuder en variation av bostadstyper och upplåtelseformer och har en fortsatt stark befolkningstillväxt. Barn – och äldreomsorgen är en central del av kommunens verksamheter där människan är utgångspunkten. Det finns ett rikt kultur- och föreningsliv där barn, ungdomar, vuxna och äldre får möjlighet att utvecklas och känna gemenskap. Platser och målpunkter som är viktiga för kommunen har utvecklats och har god tillgänglighet. Det finns goda förutsättningar för möten mellan människor.

Målet *Attraktiv livsmiljö* genomsyrar kommunens verksamhet, bland annat genom pågående detaljplanearbete för framförallt bostäder och skolor utifrån föreslagna utbyggnadsområden i översiktsplanen. Kommunen arbetar enligt översiktsplanens riktlinjer för att det ska finnas planberedskap för bostäder, barnomsorg och stärkt underlag för service i kommunens orter. En viktig pusselbit för att nå målet *attraktiv livsmiljö* är det antagna planprogrammet för Habo centrum som föreslår åtgärder för bland annat förtätning, effektivisering av markutnyttjande och hållbart resande.

För att säkerställa att kulturhistoriskt värdefulla byggnader värnas i kommunen, genomfördes under 2021 en byggnadsinventering för Habo tätort samt kyrkbyar och småorter i Habo kommun. Andra viktiga planeringsdokument som är under framtagande är en cykelplan, grönplan och riktlinjer för bostadsförsörjning. Dessa underlag syftar också till att bidra till en attraktiv livsmiljö. Strategierna och riktlinjerna i översiktsplanen som har koppling till målet är fortfarande aktuella, eftersom kommunen har pågående arbete med framtagande av planeringsunderlag som kommunen har behov av. Flera av de utpekade utbyggnadsområdena för bostäder, barnomsorg och verksamheter i översiktsplanen är inte planlagda eller utbyggda sedan översiktsplanen antogs. De utpekade utbyggnadsområdena bedöms därför vara fortsatt aktuella.

Målet *attraktiv livsmiljö* kopplar tydligt an till fokusområdet ”bostäder för hela livet”. Fokusområdet är prioriterat eftersom att det finns ett stort behov av att skapa större variation

av boendeformer i Habo kommun. Det ska finnas bostäder för alla, oavsett om man är ensamstående, senior eller omsorgstagare. Kommunen arbetar aktivt med detta bland annat genom att uppdatera riktlinjerna för bostadsförsörjningen i kommunen.

Hållbar infrastruktur

År 2040 drar kommunen nytta av de kommunikationer som finns inom och i närheten av kommunen. Resorna som görs i det vardagliga livet utgörs till stor del med hållbara färdmedel, såsom tåg, buss, cykel och till fots. Kommunen verkar för en snabb, enkel, tillgänglig och effektiv kollektivtrafik som möjliggör ett enkelt vardagsresande. Kommunen har en hållbar dagvatten- och avloppshantering. Ny infrastruktur så som vägar, vatten- och avlopps, el- och kommunikationsanläggningar är robust och har byggts ut på ett genomtänkt sätt som är markbesparande och anpassat till kommande befolkningsökning och klimatförändringar.

Habo kommun har enligt översiktsplanens riktlinjer en kontinuerlig dialog med Jönköpings länstrafik, regionen, Trafikverket och grannkommuner om utveckling kring kollektivtrafik och utbyggnad av infrastruktur. Det finns behov av att framförallt fortsätta utveckla kollektivtrafiken i takt med att kommunen byggs ut och därför är riktlinjerna i översiktsplanen för kollektivtrafik fortfarande högst aktuella. Riktlinjer för övriga transportslag anses också vara fortsatt aktuella.

Kommunen arbetar för att uppnå målet *Hållbar infrastruktur* genom bland annat det pågående arbetet med cykelplanen, för att stärka cykeln som färdmedel i Habo. Ambitionen är att antal cyklister ska öka i kommunen. Åtgärder för att komplettera befintliga gång- och cykelvägar är därför aktuellt, men också beteendepåverkande åtgärder. Kommunen arbetar tillsammans med trafikverket för att den regionala gång- och cykelvägen mellan Habo tätort och Fursjö ska bli verklighet. Bygget av etapp 1 för cykelvägen kommer att ske 2025-2026.

Under 2022 antogs en dagvattenplan för hela Habo kommun och under 2023 antogs huvuddokumentet VA-plan, som har fem tillhörande delplaner. Detta genomfördes enligt uppställd strategi för målet att kommunen ska tillhandahålla en aktuell dagvattenstrategi samt vatten och avloppsplan. Kommunen planerar fortsatt markanvändning för att säkerställa robusthet och anpassning till befolkningsökning och klimatförändringar genom att ta fram olika plandokument, till exempel en skyfallsplan, och i detaljplaneringen ta hänsyn till de antagna planerna som tas fram.

Rekreation för livskvalitet

År 2040 är närheten till naturupplevelser och friluftaktiviteter påtaglig. Kommunens grönområden och friluftsområden är viktiga för att skapa en god livsmiljö för både människor, djur och växter. Vättern och Vätterbäckarna är lättillgängliga och kan upplevas på nära håll. Det är viktigt att utveckla och bevara grönområden med tydliga gröna stråk för att skapa goda förutsättningar för rekreation samt för djur- och växtliv som i sin tur stärker ekosystemtjänster och ger förutsättningar för biologisk mångfald.

Habo kommun har en grönstrukturplan för Habo tätort från 2008 som är utdaterad. I översiktsplanen anges flera strategier med koppling till *rekreation för livskvalitet*, till exempel att bevara tätortsnära skogar och gröna områden i Habo tätort, stärka ekosystemtjänster, bilda sammanhängande gröna stråk, kartlägga naturvärden, med mera. Habo kommun arbetar därför med att ta fram en ny grönplan. Det finns ett stort behov av att redogöra de värden som finns utifrån grönstruktur och säkerställa att grönområden och gröna stråk bevaras. När översiktsplanen togs fram arbetades även gröna stråk in i planen, de är dock inte heltäckande och det finns behov av att tydligare kartlägga de ekologiska värden som finns, samt ta ställning till områden som ska bevaras. Den nya grönplanen kommer främst fokusera på Habo tätort och förväntas vara klar till 2025.

Målet *rekreation för livskvalitet* har en koppling till fokusområdet ”psykisk hälsa”. Fokusområdet synliggör och uppmärksammar behovet av att stärka folkhälsan och att nå utsatta grupper och individer på ett bra sätt. Syftet är att skapa förutsättningar och kunna bidra till en friskare och mer välmående befolkning. Kommunen arbetar aktivt med detta genom att utveckla det sociala hållbarhetsarbetet och att i grönplanen koppla det till översiktsplanens mål och arbetet med fokusområde ”psykisk hälsa”.

Resurseffektiv & klimatsmart kommun

År 2040 har utvecklingen av kommunen tagit hänsyn till klimatförändringar och nyttjat mark och vattenområden på ett resurseffektivt sätt. Förnyelsebara energikällor har utvecklats i kommunen för att minska miljöpåverkan. Vattnet i kommunen mår bra och tillgången av dricksvatten är god och håller en god kvalitet. Kommunen arbetar för att minska miljöbelastningen, verkar för att uppnå miljömålen och minimera energibehovet. Systemet för avfallshantering är effektivt och sortering samt återvinning är en naturlig del i samhället.

Kommunen arbetar aktivt med målet *resurseffektiv och klimatsmart kommun*. Kommunens övergripande VA-plan (antogs 2023) med tillhörande delplaner syftar till att skapa beredskap och robusthet för att möta framtidens utmaningar gällande vattenförsörjning. Det behöver vara en pågående planering kring vattenförsörjning och anpassning till klimatförändringar för att tillförsäkra resurseffektivitet. Genom en strategisk planering tar Habo kommun höjd för de klimatförändringar som kommunen påverkas av idag och i framtiden. VA-planen aktualiseras

i sin helhet minst en gång per mandatperiod. VA-planens fem delplaner är levande dokument som ska ses över årligen och uppdateras/revideras vid behov.

Kommunen har också tagit fram en skyfallsplan för att öka motståndskraften mot effekter av skyfall. I skyfallsplanen tar Habo kommun, ställning till vilka områden i Habo tätort som måste prioriteras för att åtgärda översvämningsproblematik. Planen utgår från de framtagna skyfallskarteringar som finns för Habo tätort och fokuserar på befintlig bebyggelse som är i risk för översvämning vid skyfall.

Uppföljningen av miljö kvalitetsnormerna visar att vattnet i Habo kommun fortfarande mår bra. I bilaga 2 redovisas vattendragens ekologiska status i kartor, en jämförelse mellan ekologisk status när översiktsplanen antogs och idag. Det har skett några förändringar för vissa vattendrag som har gått från god ekologisk status till måttlig status. Detta beskrivs mer om under "Förändrade planeringsförutsättningar – miljö kvalitetsnormer".

Levande landsbygd

År 2040 är landsbygden en attraktiv del av kommunen som lockar människor att bo, besöka och verka i. Kommunen främjar möjligheter så att landsbygden har förutsättningar att utvecklas. Utbyggnad av fiber och bredband är en förutsättning för att leva och driva företag på landsbygden. En väl fungerande infrastruktur, underhåll och drift av vägar är en förutsättning för en levande landsbygd.

Kommunen är positiv till att byggnation kan ske på landsbygden för att skapa en attraktiv landsbygd där människor vill bo och verka. Enligt ställningstagande i översiktsplanen är Habo kommun däremot restriktiv till enstaka avstyckningar på landsbygden för byggnation, för att värna om jordbruksmarken och behålla de sammanhängande jordbruksmarkerna, eftersom de bedöms vara viktiga för livsmedelsproduktion. Kommunen har tagit fram riktlinjer för byggnation på landsbygden, som antogs i byggnadsnämnden den 21 december 2022. De fungerar som vägledning för hur landsbygden värnas vid byggnation. Enligt nyckeltalen är det fler byggnationer på landsbygd som skett utanför åkermark än på åkermark med en jämförelse mellan år 2020 och 2023. Det är positivt utifrån kommunens vilja att värna jordbruksmarken på landsbygden. Antal företag på landsbygden i Habo kommun har ökat sedan översiktsplanen antogs. Andel hushåll och företag som är anslutna till snabbt bredband (100 Mbit/s) har också stadigt ökat sedan 2017 som översiktsplanen utgick från när den antogs. Landsbygden i Habo kommun utvecklas därmed i en positiv riktning enligt målet.

Nyckeltal

De mätbara nyckeltalen som tagits fram för översiktsplanen är viktiga för att kunna följa upp om utvecklingen i Habo kommun sker i enlighet med målsättningarna. Nyckeltalen har följts upp för år 2020, 2021, 2022 och 2023. För vissa av nyckeltalen har det inte hänt så mycket sedan översiktsplanen antogs och för andra nyckeltal har det skett större förändring.

Nyckeltal som visar att utvecklingen går i rätt riktning är bland annat att "antal verksamma företag i kommunen" har ökat för varje år. "Antal utbyggda laddpunkter/tankstationer för förnybara drivmedel i Habo kommun" har också ökat för varje år. Andra nyckeltal som visar att det inte har hänt så mycket de senaste fyra åren är till exempel "antal meter cykelväg som

byggts mellan tätorter". Det innebär att kommunen behöver fortsatt samarbeta med andra aktörer på statlig och regional nivå. En regional cykelväg kommer dock att byggas mellan Furusjö och Habo (etapp 1) med byggstart 2025–2026.

Avseende förändringar i bostadsbyggande, har det skett störst förändring för antal lägenheter i flerbostadshus. Det största ökningen gällande nybyggda bostäder skedde för lägenheter i flerbostadshus år 2022, då det totalt byggdes 153 lägenheter (126 bostadsrätter och 27 hyresrätter). Det har även skett förändringar i antal nya bostäder för småhus i kommunen. Den största ökningen skedde mellan år 2021 (totalt 58 stycken) och 2020 (totalt 23 stycken). Det var nästan lika många nya småhus som tillkom år 2022 (totalt 57 stycken) som 2021.

Andra nyckeltal som visar att kommunen måste fortsätta arbeta för en positiv utveckling är kring hållbara resor. *"antal arbetsplatser och bostäder som har 400 meter till busshållplats i Habo tätort"* har minskat sedan 2020, vilket förklaras av att Habo tätort har vuxit och att busshållplatser inte har kommit på plats.

Under tiden arbetet med planeringsstrategin pågått har nyckeltalen utvärderats och justerats, eftersom vissa nyckeltal bedömts vara inte relevanta för att visa en utveckling enligt målsättningen. En del nyckeltal har brutits upp för att lättare kunna följa upp målen och en del har plockats bort.

Samtliga nyckeltal som finns kopplade till översiktsplanens målsättningar presenteras i bilaga 1.

Planeringsdokument

I översiktsplanen redogörs förslag på planeringsdokument som fanns behov av att ta fram när översiktsplanen antogs. I tabellen nedan presenteras dessa planeringsdokument och vilka av dem som är klara, pågående och kommande.

Planeringsdokument	Klar	Pågående	Kommande	Kommentar
Va-plan	✓			Antagen av KF 15 juni 2023
Vattenförsörjningsplan	✓			Antagen av KS 9 november 2022
Dagvattenstrategi	✓			Dagvattenplan antagen av KS 9 november 2022
Kulturhistorisk inventering	✓			Byggnadsinventering 2021, Habo tätort samt kyrkbyar och småorter i Habo kommun
Naturvärdesinventering		✓		Inkluderas i Grönplan
Cykelstrategi		✓		Cykelplan
Parkeringsnormer			✓	
Utredning, Västerkärr – Mullsjö			✓	

Tabell 1. Dokument som enligt ÖP2040 föreslagits ta fram.

Utöver ovanstående tabell är också följande planeringsunderlag framtagna/under framtagande:

Planeringsunderlag	Syfte	Antagen/ej antagen
Planprogram för Habo centrum	Syftet med programmet är att presentera en långsiktig hållbar utveckling av Habo centrum avseende skapandet av ett attraktivt Habo. Nu pågår genomförande av planprogrammet för att göra Habo centrum mer attraktivt.	Antagen 2022-03-21
Skyfallsplan	Planen är framtagen utifrån kommunens skyfallskarteringar, från 2020 och 2022. Syftet med planen är att skapa förutsättningar till ett långsiktigt arbete för skyfallshantering med fokus på förebyggande åtgärder inom Habo tätort.	Antas sommar 2024
Underlag för ras, skred och erosion	Under 2018 togs en förstudie och kartering fram av SGI.	-
Vattentjänstplan	Enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan	Förväntas antas under 2024

Kommande arbeten

De planeringsdokument som Habo kommun ännu inte tagit fram är parkeringsnormer samt en utredning för Västerkärr – Mullsjö. Kommunen bedömer att de båda underlagen fortfarande behöver tas fram. Kommunen kommer därmed fortsätta arbeta för att genomföra föreslagna åtgärder kopplat till uppsatta mål och strategier i översiktsplanen.

3. Förändrade planeringsförutsättningar

Till grund för vilka förändringar som skett sedan kommunens översiktsplan antogs ligger *Länsstyrelsens underlag för Habo kommuns planeringsstrategi*. Länsstyrelsens bedömning är att granskningsyttrande för kommunens översiktsplan fortfarande är aktuell. Länsstyrelsens underlag redovisas nedan. Det tar upp lagar samt nationella och statliga och mellankommunala intressen, som har tillkommit eller ändrats sedan Habo kommuns Översiktsplan 2040 antogs. De behöver beaktas i kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering. Nedan följer kommunens kommentarer och bedömningar kring pågående eller fortsatt arbete utifrån länsstyrelsens redovisning.

Ny lagstiftning

Plan- och bygglagen

Den 1 april 2020 förändrades kapitel 3 om översiktsplanering. Med lagändringarna har många paragrafer antingen fått nytt innehåll eller formulerats om. Syftet med ändringarna är att översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt, vara framtåsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell.

Habo kommun arbetar med en kontinuerlig översiktsplanering genom att följa upp och aktualitetspröva Översiktsplan 2040 så att den hålls aktuell. Denna planeringsstrategi blir kommunens första enligt förändringarna sedan 1 april 2020. I samband med framtagande av planeringsstrategin sker också en uppföljning av översiktsplanen.

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen)

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Detta ställer ökade krav på att beakta barnets rättigheter och barnets bästa i alla beslut som rör barn. På så sätt ställer det även ökade krav på att tillämpa barnkonventionen vid fysisk planering enligt plan- och bygglagen samt stadsutveckling.

Barnperspektivet ingår som en del av den fysiska planeringen i Habo kommuns arbete, bland annat genom framtagandet av detaljplaner. Barnkonventionen är med i den behovsbedömning som görs i konsekvensanalysen för påverkan på omgivningen som en detaljplan har. Barnperspektivet finns också med i tidiga skeden i den fysiska planeringen genom att planeringsunderlag i den översiktliga planeringen hanterar frågan om barns perspektiv.

Statliga och mellankommunala intressen

Riksintressen 3 kap. MB

Regeringen gav under 2020 flera myndigheter (Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket) i uppdrag att se över sina riksintresseanspråk.

Beslut om Trafikverkets nya riksintresseanspråk fattades 2022-09-26 som utgår från de nya kriterierna från 2020. Beslutet påverkar Habo kommun genom att väg 195 som tidigare var ett riksintresse har tagits bort och inte längre är ett riksintresse. Det innebär att väg 195 inte är av nationell betydelse längre och att kommunen har större frihet för planering av markanvändningen med koppling till väg 195.

Beslut om naturvårdens riksintressen togs 2000 av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Det har skett en översyn av riksintresseanspråken och den justering som föreslås för riksintresse för Domneån (NRO 06 16) innebär en minskning av riksintresseområdet. Gränsen har justerats så att ianspråktaga områden där riksvärden inte längre finns kvar har tagits bort. Detta påverkar inte översiktsplanens genomförande.

Beslut om riksintressen för kulturmiljövård togs 1996 av Riksantikvarieämbetet. En översyn av riksintresseanspråken pågår men hittills har inget nytt tillkommit eller ändrats som påverkar Habo kommun.

Mellankommunala frågor

I plan- och bygglagen har det förtydligats att sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse ska redovisas i översiktsplanen. Boverket har uppdaterat och publicerat en ny vägledning om hur planläggning bör ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden.

I översiktsplanen anges riktlinjer för hur kommunens arbete ska bedrivas utifrån regionala och mellankommunala intressen. De regionala och mellankommunala frågorna ingår som en självklar del i kommunens översiktsplan och är frågor som kommunen arbetar med kontinuerligt på olika nivåer och sammanhang. Översiktsplanen är därmed fortsatt aktuell i avseenden kopplat till mellankommunala frågor.

Miljökvalitetsnormer

MKN vatten

Grunden för svensk vattenförvaltning är statusklassning, åtgärdsprogram samt miljökvalitetsnormer. Statusklassningen revideras löpande. I bedömningen av hur planförslagen kan påverka möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna bör alltid den senast genomförda statusklassningen användas.

Sedan översiktsplanen antogs har det skett vissa förändringar för MKN vatten. Det avser följande vattendrag:

- Nykyrkebäcken
- Rödån
- Gagnån
- Bäckeboäcken

Vattendragen redovisas också på en karta i bilaga 2.

Samtliga vattendrag har gått från *god ekologisk status (grön)* till *måttlig ekologisk status (gul)*. Statusen har försämrats en klass sedan förra cykeln (från cykel 2, 2010–2016 till den nuvarande cykeln 3, 2017–2021). Det beror dock inte på en påvisbar försämring av statusen utan på ändrade metoder för bedömning av status. Att statusen förändrats i vattendragen är därmed inte en följd av förändrad markanvändning.

Sjön **Domneådammen** som har *måttlig ekologisk status (gul)* i den nuvarande cykeln 3, 2017–2021 hade också det i cykel 2, 2010–2016. I kartmaterialet som togs fram till översiktsplanen har Domneådammen fått grön färg, vilket har blivit en miss i framtagandet då det även beskrivs i text att den inte uppnår god ekologisk status.

Utifrån ovan anses de nya statusklassningarna för MKN vatten inte påverka genomförande av översiktsplanen och översiktsplanen är därför fortfarande aktuell i det avseendet.

MKN luft

Världshälsoorganisationen (WHO) har nyligen kommit med nya rekommendationer kring vilka halter av föroreningar som är godtagbara utifrån deras hälsopåverkan. Ett huvudbudskap i de nya riktlinjerna är att varje minskning av halten av de viktigaste luftföroreningarna ger hälsovinster för befolkningen, även i områden med låga halter. Både MKN och miljömål utgår och tar hänsyn till WHO:s rekommendationer och de nya rekommendationerna är skarpare än de tidigare, vilket kan leda till att både miljökvalitetsmålets preciseringar och miljökvalitetsnormerna för luft skärps framöver.

Habo kommuns föroreningshalter ligger under de skärpta riktvärden för MKN luft som Världshälsoorganisationen (WHO) tog fram under 2021. I översiktsplanen anger kommunen att det är viktigt att arbeta för att hålla föroreningshalterna på så låga nivåer som möjligt även om miljökvalitetsnormerna uppfylls och arbetar utifrån riktlinjer för att säkerställa att luftkvaliteten är god. Habo kommun ingår i Jönköpings läns luftvårdsförbund där alla länets kommuner är med. De hjälper kommunerna att varje år ta fram beräkningar på hur halterna ser ut. Dessa halter jämförs sedan med de gränsvärden som inte får överskridas. De nya rekommendationerna påverkar inte genomförandet av översiktsplanen.

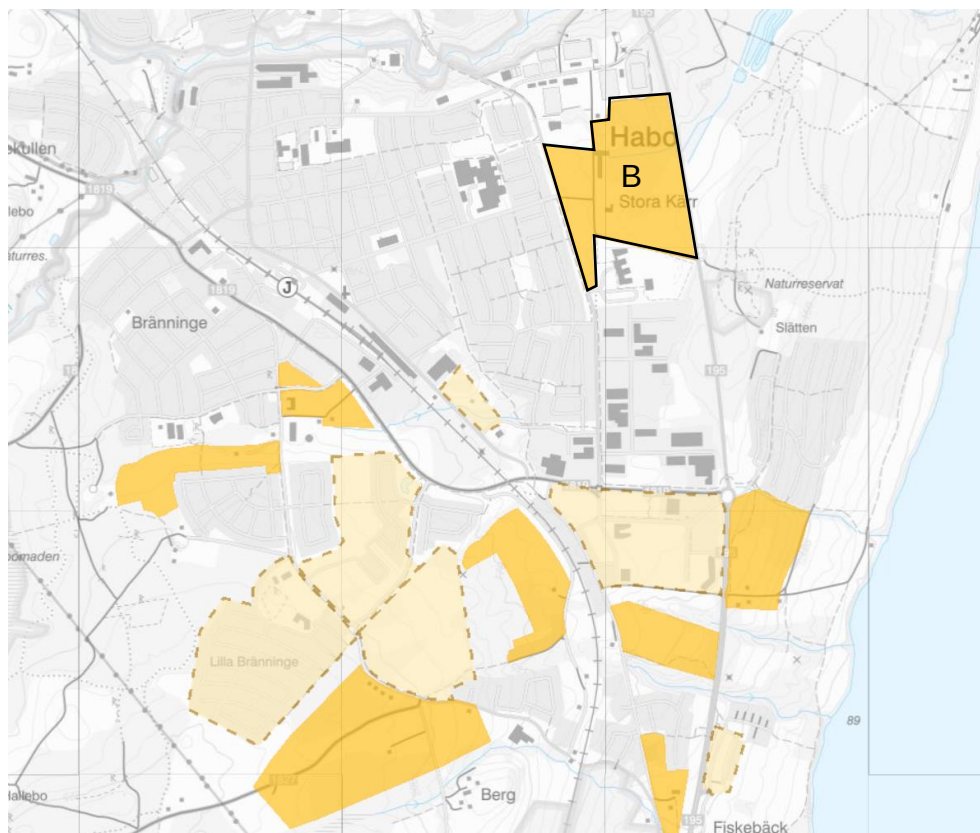
Hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämningar eller erosion

Översvämningar, ras, skred, erosion, klimatrelaterade risker

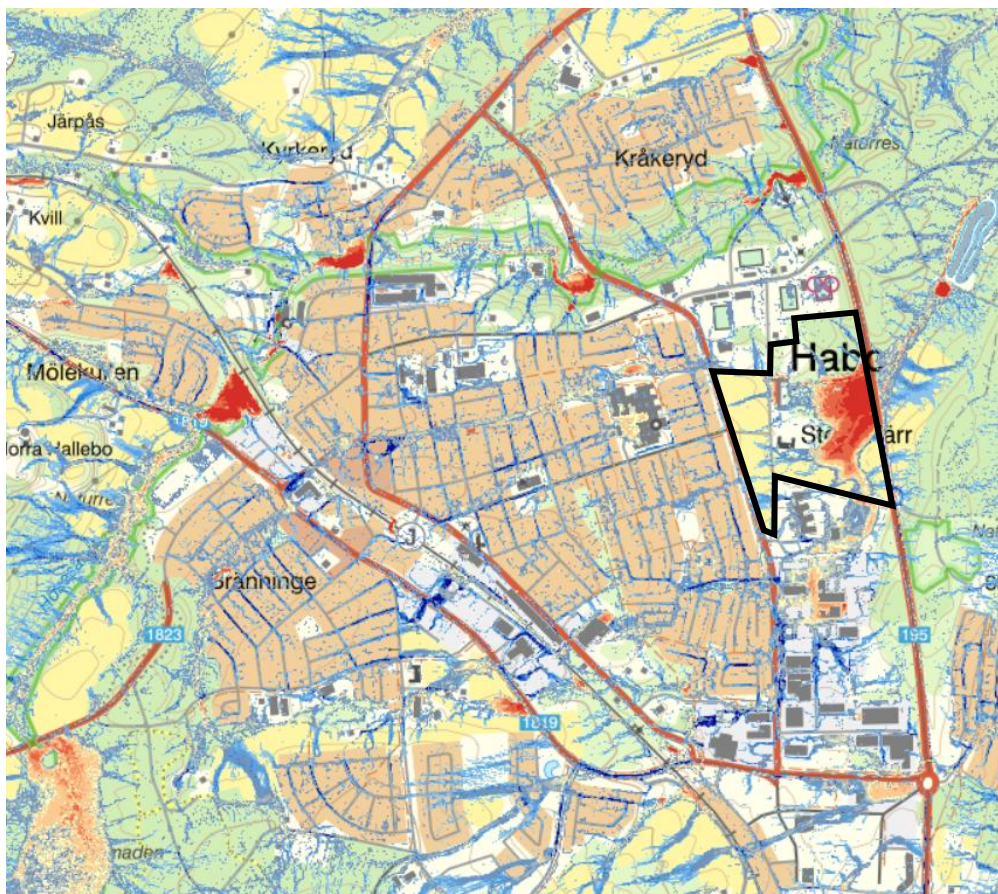
Skyfall

Habo kommun har två stycken skyfallskarteringar över Habo tätort. Den första togs fram 2020 av Pencon och utgår från Malmabäckens avrinningsområde. Den andra skyfallskarteringen över Habo tätort togs fram av WSP på uppdrag av länsstyrelsen i Jönköpings län och blev klar 2022. Den utgår från Hökesåns avrinningsområde. Kommunen har utifrån dessa karteringar under 2022/2023 haft ett pågående arbete med att ta fram en skyfallsplan som belyser frågorna och föreslår hur kommunen ska hantera och arbeta vidare med översvämningensriskerna för befintlig bebyggelse. Planen prioriterar åtgärder utifrån samhällsviktiga verksamheter och kritiska platser i Habo tätort. Planen antas under sommar 2024.

Inom översiktsplanens utpekade utbyggnadsområde B, i Habo tätort, kan det finnas betydande risk för översvämning utifrån framtagna skyfallskarteringar. Området är ca 25 hektar stort. Vid eventuell planläggning av området är det viktigt att ta särskild hänsyn till skyfall och utreda översvämningensproblematiken noggrant. Området är dock fortfarande aktuellt som utbyggnadsområde, då det är ett stort område och det kan finnas möjlighet att exploatera marken i någon mån. Bedömning av om området är aktuellt att exploatera sker vid eventuell framtida planläggning. Skyfallskarteringarna ska även beaktas för övriga utbyggnadsområden vid planläggning.

Utpekade utbyggnadsområden för bostäder i Habo tätort med område B markerat.

Skyfallskartering över Habo tätort (WSP, 2022) med utbyggnadsområde B markerat med svart linje

Sammantaget bedöms att de utpekade utbyggnadsområdena i Habo kommun fortfarande är aktuella med hänsyn till skyfallskarteringarna och områden som är i risk för översvämning.

Ras, skred och erosion

I kommunens gällande översiktsplan är det inga utpekade utbyggnadsområden som står i strid med områden som ligger i riskzon för ras, skred eller erosion. Kommunen har i översiktsplanen inte pekat ut områden av risk för ras, skred eller erosion. Kommunen har däremot tagit fram översiktliga karteringar för stabilitet i raviner och slänter på ett flertal platser i kommunen, eftersom det finns särskilt risker utmed väg 195 och exempelvis Domsand. De utpekade utbyggnadsområden i samtliga av kommunens tätorter anses dock fortsatt vara aktuella med hänsyn till karteringarna för stabilitet i raviner och slänter. I översiktsplanen pekas ett LIS-område ut i Brandstorp som ligger nära Vätterns kant. Enligt underlag för ras, skred och erosion som kommunen har ligger slänten med brant lutning. Vid planläggning av området krävs nogra utredningar kring risk för ras och skred innan eventuell byggnation.

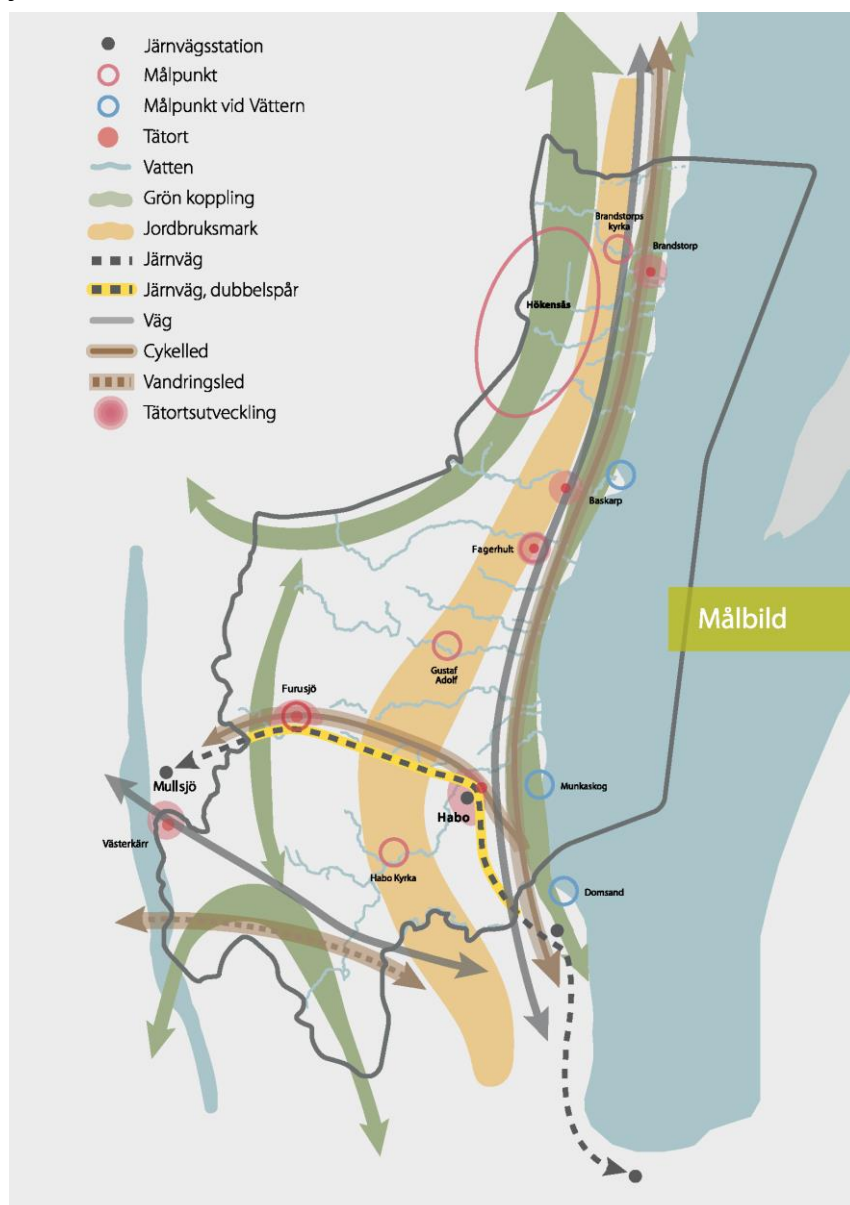
Kommunen har ett kontinuerligt arbete kring fördjupning av ras, skred och erosion för de områden som är i riskzon. Genom ett pågående förvaltningsövergripande arbete med avstämmningar, årliga fältbesök och prioriteringar av åtgärder säkerställs att platserna inte försämras utifrån ras, skred och erosion. Information skickas också ut till de fastighetsägare som berörs.

Övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

Länsstyrelsen i Jönköpings län tog 2020 fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmarkens värden för samhällsplaneringen i Jönköpings län. Byggande på jordbruksmark och tillämpningen av 3 kap. 4 § i miljöbalken har prövats genom ett flertal domar i mark- och miljööverdomstolen. Domarna visar innebörden av väsentligt samhällsintresse, brukningsvärd jordbruksmark och vikten av att redovisa alternativa lokaliseringar vilket bör utgöra underlag för avvägningar i översiktsplanearbetet.

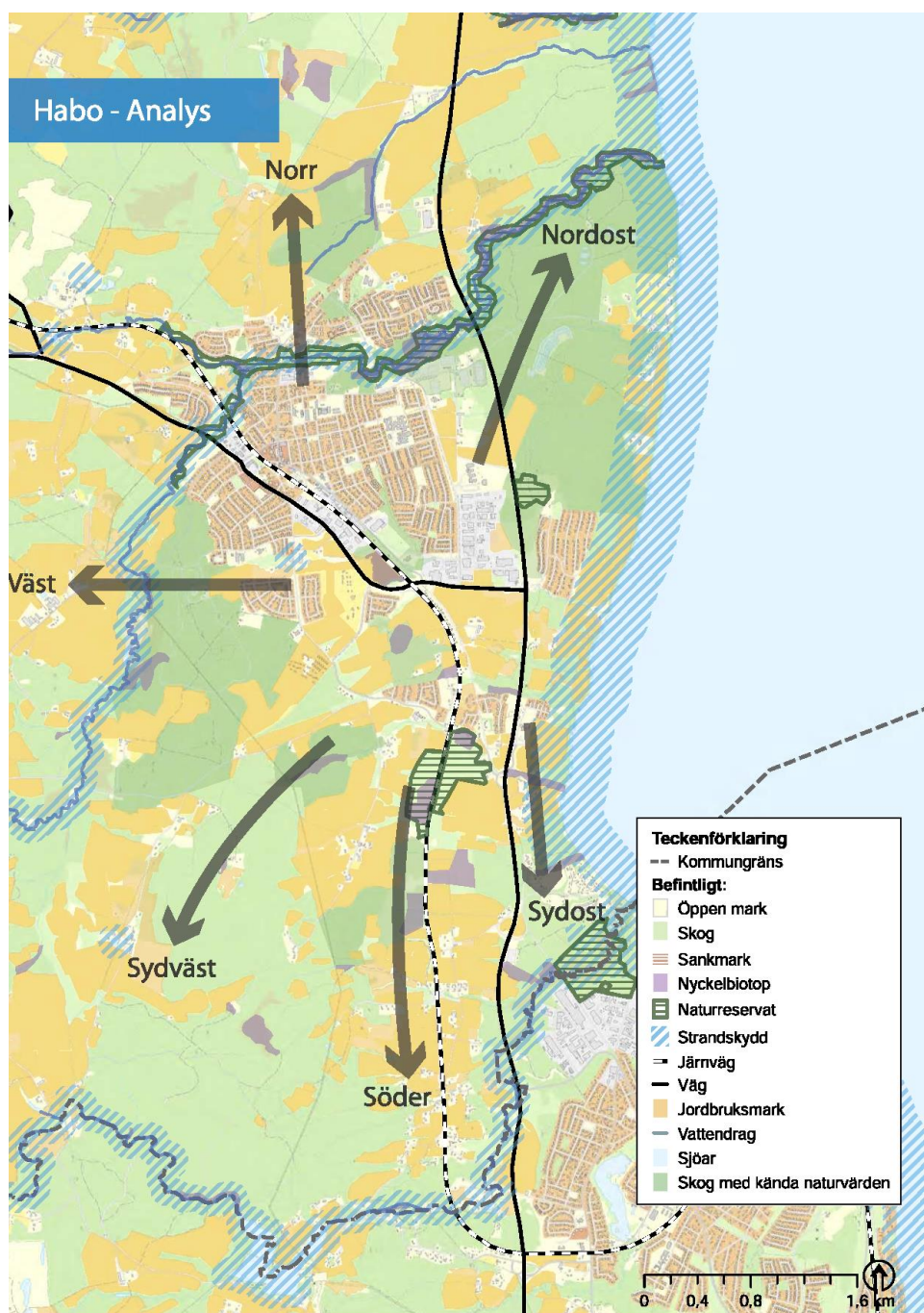
Habo kommuns målbild för utveckling av kommunens mark- och vattenanvändning är att ett stråk av jordbruksmark ska bevaras i nord-sydlig riktning genom kommunen, som passerar Habo kyrka, Gustaf Adolf, Fagerhult, utkanten av Baskarp och Brandstorps kyrka. De stora sammanhängande jordbruksmarkerna som ligger utanför tätorterna bedöms vara av stor vikt att bevara för livsmedelsproduktion. Habo kommuns riktlinje i översiktsplanen är att kommunen är restriktiv till enstaka avstyckningar för byggnation på landsbygden för att värna jordbruksmarken.

Målbild för Habo kommun 2040

Den större delen av jordbruksmarken som föreslås exploateras i översiktsplanen ligger intill Habo tätort och bedöms vara en naturlig utbyggnad av tätorten, eftersom byggnationen kan dra nytta av redan gjorda investeringar i exempelvis infrastruktur.

I översiktsplanen har kommunen gjort analyser för utbyggnadsriktningar för Habo tätort och avvägningar för exploatering av marken. Analyserna utgår från ett antal kriterier vid nybyggnationer, till exempel att nyttja redan befintlig infrastruktur. I översiktsplanen tar kommunen ställning till intressekonflikten mellan exploatering av jordbruksmark eller skogsmark och redogör motivering till att exploatering sker på jordbruksmark. De utpekade utbyggnadsområdena och ställningstaganden kring exploatering på jordbruksmark i översiktsplanen bedöms fortfarande vara aktuella med hänsyn till de analyser som görs kring utbyggnadsriktningarna.

Analys av utbyggnadsriktningar för Habo tätort

Bostadsförsörjning

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska vara ett underlag för översiktsplaneringen och antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Habo kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning antogs av kommunfullmäktige den 25 mars 2021.

Habo kommuns gällande riktlinjer för bostadsförsörjning 2021–2024 kommer att uppdateras under 2024, eftersom nya riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Kommunen kommer att se över riktlinjerna och ta utgångspunkt i dels de gällande riktlinjerna för bostadsförsörjningen, dels översiktsplanen och även planprogrammet för Habo centrum (antagen 2022-03-31). Riktlinjerna kommer att utgå från befolkningsprognoser och analyser av bostadssituationen i Jönköpings län, bland annat utifrån bostadsmarknadsenkät och statistik.

Riktlinjerna för bostadsförsörjning ingår i ett av kommunens prioriterade fokusområde *Bostäder för hela livet* och är ett viktigt planeringsunderlag för kommunens fortsatta planering. De nya riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska gälla för 2025–2028. Kommunen bedömer att översiktsplanen i delar för bostadsförsörjning fortfarande är aktuellt. Många av de utpekade områdena för bostäder är inte genomförda och därför bedöms utpekade utbyggnadsområden fortfarande vara aktuella.

Nationell vindkraftsstrategi

Energimyndigheten och Naturvårdsverket tog tillsammans fram en nationell vindkraftsstrategi 2021. Myndigheterna arbetar vidare med att utveckla planeringsunderlag.

I kommunens översiktsplan är vindkraftsfrågorna inkluderade och det finns två utpekade områden där kommunen ser möjligheter till vindkraftsetablering. Kommunen bedömer att dessa utpekade områden fortfarande är aktuella och att riktlinjerna i översiktsplanen för vindkraftsfrågorna fortfarande gäller.

4. Bedömning av översiktsplanens aktualitet

Kommunen ska enligt PBL 3 kap. 23 § bedöma översiktsplanens aktualitet utifrån förändrade planeringsförutsättningar och kraven i PBL 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

Kommunens samlade bedömning

Habo kommun gör den samlade bedömningen att översiktsplanen fortfarande är aktuell i sin helhet. Utifrån ovanstående är det inga nya lagar eller nationella och statliga och mellankommunala intressen som påverkar översiktsplanens aktualitet i den utsträckning att en ny översiktsplan behöver tas fram.

Det har skett några få förändringar sedan översiktsplanen antogs men inga större förändringar som påverkar genomförandet av översiktsplanen.

Översiktsplanen bedöms därmed vara aktuell i de kraven som anges i PBL 3 kap. 23 §.

Fortsatt översiktsplanearbete

Kommunen arbetar aktivt med genomförandet av översiktsplanen. Det belyses i uppföljningen av översiktsplanens uppställda mål, strategier och riktlinjer. Kommunen har i uppföljningen utgått från de nyckeltal som togs fram i samband med att översiktsplanen antogs då de bedöms ge en översiktlig bild av hur utvecklingen sett ut de senaste åren.

I samband med denna planeringsstrategi har vissa nyckeltal reviderats eftersom det visat sig finnas behov av att justera, lägga till eller ta bort nyckeltal för att kunna redogöra en tydlig uppföljning.

Översiktsplanens mål, strategier och riktlinjer bedöms fortfarande vara aktuella och ger fortsatt vägledning framåt för utvecklingen i mark- och vattenanvändningen.

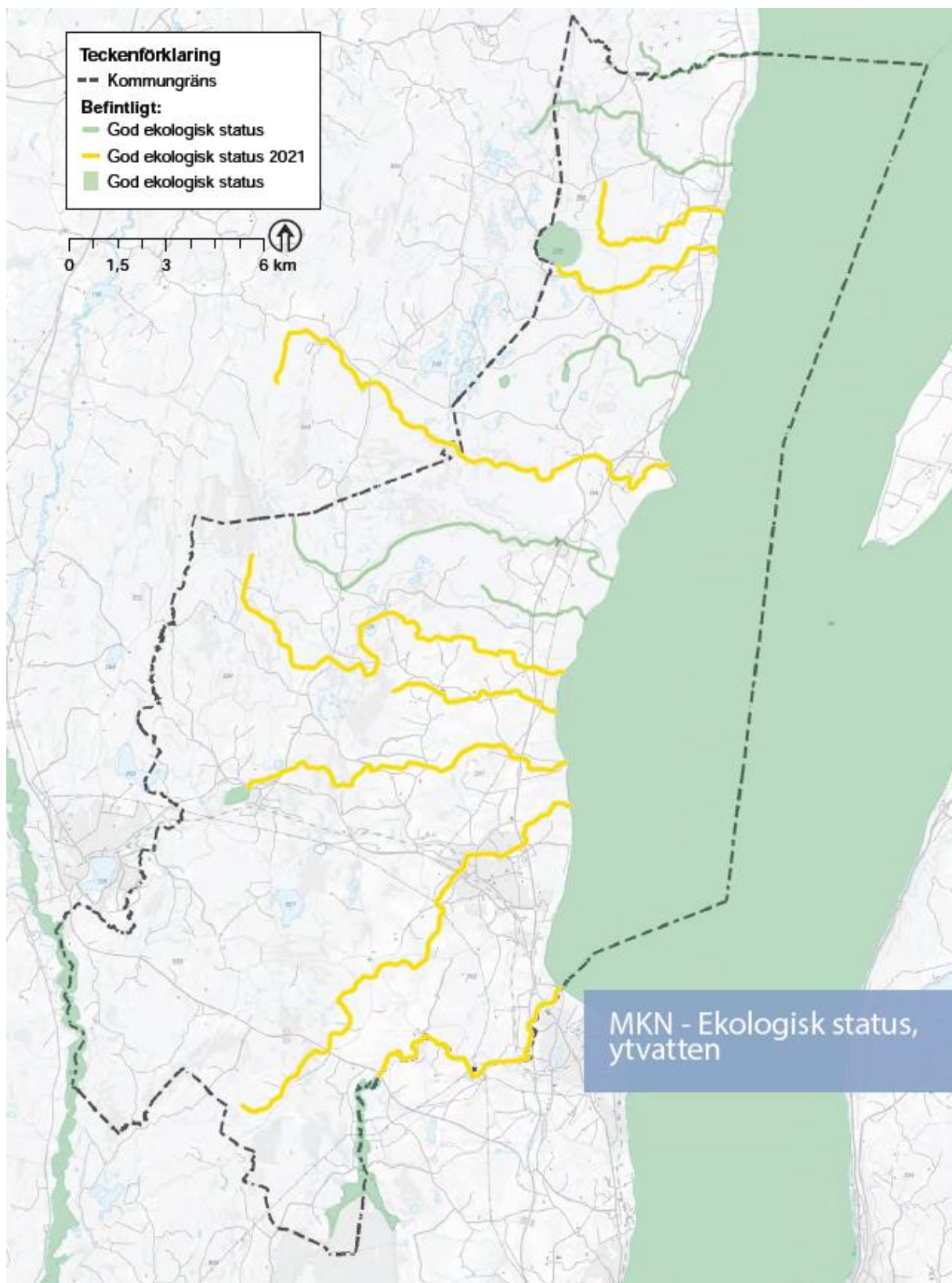
Bilaga 1. Nyckeltal

MÅL	Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Starkt näringsliv	Planlagd yta för verksamheter i hektar	Habo: ca 9 ha Brandstorp: ca 1 ha	Habo: ca 5 ha Brandstorp: ca 1 ha	Habo: ca 2,5 ha Brandstorp: ca 1 ha		Total kommunägd yta som är planlagd, ej bebyggd/såld
	NY: Antal hektar kommunägd mark inom föreslagna ytor för verksamhet.	Habo: 9,5 ha Fagerhult: 0 ha Brandstorp: 1,3 ha Västerkärr: 0 ha	Habo: 9,5 ha Fagerhult: 0 ha Brandstorp: 1,3 ha Västerkärr: 0 ha	Habo: 9,5 ha Fagerhult: 0 ha Brandstorp: 1,3 ha Västerkärr: 0 ha	Habo: 9,5 ha Fagerhult: 0 ha Brandstorp: 1,3 ha Västerkärr: 0 ha	Total ha yta, ej planlagd eller bebyggd/såld Habo: 20,5 ha Fagerhult: 5 ha Brandstorp: 7,5 ha Västerkärr: 14 ha Totalt kommunen: ca 57 ha
	Ta fram centrumplan		Under framtagande	Antaget 2022-03-31		
	Antal verkamma företag inom kommunen	1303 st respektive 489 st	1358 st respektive 541 st	1385 st respektive 569 st	1422 st respektive 607 st	Totalt registrerade respektive registrerade aktiebolag i kommunen
	Antal nystartade företag	81 st	90 st	77 st	82 st	
	Antal nyetablerade företag					Nyckeltalet stryks för att ovan nyckeltal finns med
	NY: Antal företag i Habo tätort	770 st	807 st	848 st	871 st	Nyckeltalet läggs till för att se hur spridningen av företag ser ut
Attraktiv livsmiljö	Antal hektar kommunägd mark inom föreslagna ytor för bostäder	Habo: 3 ha Furusjö: 3 ha Totalt: 6 ha	Habo: 3 ha Furusjö: 3 ha Totalt: 6 ha	Habo: 3 ha Furusjö: 3 ha Totalt: 6 ha	Habo: 3 ha Furusjö: 3 ha Totalt: 6 ha	Total ha yta, ej planlagd eller bebyggd/såld Totalt i hela kommunen: 145 ha
	Antal nya bostäder utifrån bostadstyp och upplåtelseform fördelat på tätorterna och landsbygden					Nyckeltalet stryks och bryts upp i två nedanstående nyckeltal
	NY: Antal nya småhus och fördelning av upplåtelseform i hela kommunen	23 st (äganderätt)	58 st (25 äganderätt, 33 bostadsrätt)	57 st (30 äganderätt, 26 bostadsrätt, 1 hyresrätt)		Nyckeltalet läggs till för att kunna presentera statistiken på ett tydligt sätt
	NY: Antal nya lägenheter i flerbostadshus och fördelning av upplåtelseform i hela kommunen	0 st	27 st (19 bostadsrätt, 8 hyresrätt)	153 st (126 bostadsrätt, 27 hyresrätt)		Nyckeltalet läggs till för att kunna presentera statistiken på ett tydligt sätt
	Antal nya bostäder inom en radie av 600 meter från tågstationen	0 lgh	0 lgh	Liljekonvaljen; 20 lgh HR Bränninge 2:12; 40 lgh BRF	0 lgh	Byggda bostäder
	Antal bostäder som byggts inom förtätningsprojekt/omvandlingsområde	0 lgh	0 lgh	60 lgh (Liljekonvaljen och Bränninge 2:12)	54 lgh (vitsippsparken)	
	Exploateringsgrad i nybyggda bostadsområden	ingen data	ingen data	Bränninge etapp 2; Yta: 13 ha Antal bostäder: 143 B/ha: 11	ingen data	Bostäder/ha

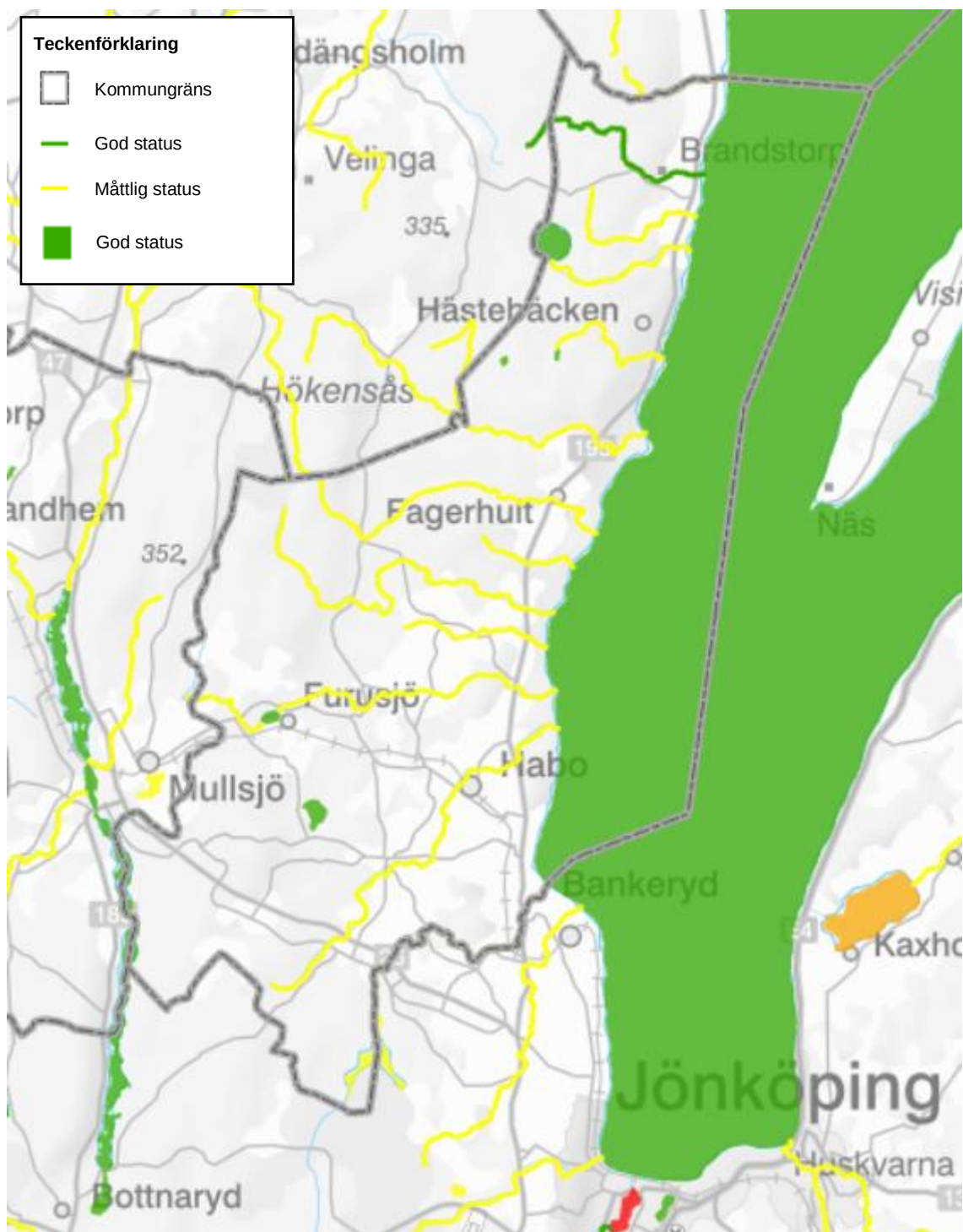
MÅL	Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Hållbar infrastruktur	Andel arbetsplatser och bostäder som har maximalt 400 meter till busshållplats i Habo tätort	72,30%			70,90%	
	Antal meter cykelväg som byggts mellan tätorter	0 meter	0 meter	0 meter	0 meter	
	Antal meter gång- och cykelväg som byggts i Habo tätort	1000 meter	2010 meter	2405 meter	410 meter	
Rekreation för livskvalitet	Antal hektar nybildat naturreservat	0 ha	0 ha	4,2 hektar. Karstorps naturreservat, statligt.	0 ha	
	Antal hektar tätortsnära skog (skog som finns inom 2 km från tätortsbebyggelse)					Nyckeltalet stryks, vid nästa uppföljning av översiktsplanen bör nyckeltal formuleras som synkar med Grönplan
	Antal hektar planerad natur-/parkmark i nya detaljplaner					Nyckeltalet stryks, vid nästa uppföljning av översiktsplanen bör nyckeltal formuleras som synkar med Grönplan
Resurseffektiv & klimatsmart kommun	Andel egenproducerad förnybar energi	Totalt: 25 356 MWh	Totalt: 29 932 MWh	Totalt: 28 701 MWh Gunnarsbo: 25 338 MWh Fagerhult: 3 363 MWh	Totalt: 24 977 MWh Gunnarsbo: 21 197 MWh Fagerhult: 3 780 MWh	Total kommunal förnybar energiproduktion, exklusive el (MWh). Ej produktion efter 2023 pga fjärrvärme från Jönköping (distribution).
	Andel förnybar energi som används inom kommunala verksamheter	100%	100%	100%	100%	Andel energi från förnybara energikällor i kommunala lokaler (Ja/nej eller procent)
	Antal vindkraftverk inom kommunen	Hornamossen, 10 vindkraftverk, 120 GWh/år. Driftstart 2020.				1 vindkraftsområde inom kommunen.
	Antal utbyggda laddpunkter/tankstationer för förnybara drivmedel i Habo kommun	31 stycken	31 st, varav 13 st är offentliga	53 st, varav 16 st är offentliga	81 st, varav 44 st är offentliga	Antal laddpunkter ägda av kommunen och antal offentliga laddplatser i kommunen (st).
	Antal fastställda vattenskyddsområden för grundvatten	Baskarp och Furusjö fastställs. Brandstorp (överklagan 2020)	Brandstorps överklagan handläggs	Brandstorps överklagan handläggs	Brandstorps grundvattentäkt fastställande avgjort	Fastställda vattenskyddsområden: Vättern (ytvatten, inte grundvatten) 2014 Dykärr (grundvatten) 2016 Brandstorp (grundvatten) 2020 Baskarp (grundvatten) 2020 Furusjö (grundvatten) 2020
	Andel vattenförekomster som uppfyller miljö kvalitetsnormer för vatten					Nyckeltalet stryks och bryts i tre nedanstående nyckeltal, för att presentera statistiken på ett tydligt sätt
	NY: Andel grundvatten som uppfyller miljö kvalitetsnormer för vatten	Kemisk: 90 % god status Kvantitativ: 100 % god status	Kemisk: 90 % god status Kvantitativ: 100 % god status	Kemisk: 90 % god status Kvantitativ: 100 % god status	Kemisk: 90 % god status Kvantitativ: 100 % god status	Totalt 10 st, exklusive kvicksilver (kemisk och kvantitativ status)
	NY: Andel sjöar som uppfyller miljö kvalitetsnormer för vatten	88 % god status, 12 % måttlig status	88 % god status, 12 % måttlig status	88 % god status, 12 % måttlig status	88 % god status, 12 % måttlig status	Totalt 8 st, exklusive kvicksilver (ekologisk status)
	NY: Andel vattendrag som uppfyller miljö kvalitetsnormer för vatten	7 % god status, 93 % måttlig status	7 % god status, 93 % måttlig status	7 % god status, 93 % måttlig status	7 % god status, 93 % måttlig status	Totalt 14 st, exklusive kvicksilver (ekologisk status)

MÅL	Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Levande landsbygd	Antal bygglov för nybyggnation på landsbygden	12 st (varav 4 st på åkermark)	15 st (varav 2 st på åkermark)	12 st (varav 3 st på åkermark)	7 st (varav 1 st på åkermark)	
	NY: Antal hektar jordbruksmark som tagits i anspråk för byggnation på landsbygden	0,93 ha	0,36 ha	1,1 ha	0,13 ha	Antal bygglov på jordbruksmark. Nyckeltalet är tillagt för att presentera hur mycket av byggnationen som skett på jordbruksmark
	Antal bosatta på landsbygden	Landsbygd: 2 939 = 23 % Tätort: 9 620 = 77 %	Landsbygd: 2 981 = 23 % Tätort: 9 829 = 77 %	Landsbygd: 3 011 = 23 % Tätort: 10 117 = 77 %	Landsbygd: 3 017 = 23 % Tätort: 10 258 = 77 %	I landsbygdsstatistiken ingår ej boende i de mindre tätorterna, boende i exempelvis Västerkärr och Baskarp
	Antal företag på landsbygden	533	551	537	551	Utifrån postnummer (utanför Habo tätort, postnr 556 91, 556 92, 556 93)
	Andel bostäder och företag som är anslutna till snabbt bredband (100Mbit/s) via fiber i kommunen					Nyckeltalet stryks och ersätts med tre nedanstående nyckeltal för att presentera statistiken på ett tydligt sätt
	NY: Andel hushåll och företag som är anslutna till snabbt bredband (100Mbit/s) i kommunen	Hushåll: 78,1 % Arbetsställen: 63,0 %	Hushåll: 79,1 % Arbetsställen: 64,5 %	Hushåll: 81,5 % Arbetsställen: 69,3 %		Nyckeltalet läggs till för att kunna presentera statistiken på ett tydligt sätt
	NY: Andel hushåll och företag som är anslutna till snabbt bredband (100 Mbit/s) på glesbygden	Hushåll: 32,3 % Arbetsställen: 38,0 %	Hushåll: 36,8 % Arbetsställen: 41,3 %	Hushåll: 46,6 % Arbetsställen: 42,7 %		Nyckeltalet läggs till för att kunna presentera statistiken på ett tydligt sätt
	NY: Andel hushåll och företag med tillgång till fast bredband via fiber i kommunen	Hushåll: 77,1 % Arbetsställen: 62,1 %	Hushåll: 77,3 % Arbetsställen: 61,3 %	Hushåll: 80,2 % Arbetsställen: 68,0 %		Nyckeltalet läggs till för att kunna presentera statistiken på ett tydligt sätt

Bilaga 2. Miljökvalitetetsnormer

MKN – ekologisk status, ytvatten. Från Översiktsplan 2040, antagen 2020-03-26

MKN – ekologisk status, ytvatten (vattendrag och sjöar), statusklassning 2017–2021. Hämtat från VISS 2023-12-19.

Habo kommun
plan@habokommun.se

Länsstyrelsens underlag för Habo kommuns planeringsstrategi

Kommunfullmäktige ska enligt plan- och bygglagen anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi. Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast den 11 september 2024.

Länsstyrelsens rekommendation är att inför arbetet med planeringsstrategin göra en uppföljning av gällande översiktsplan och att kommunen bildar sig en uppfattning om hur planen har tillämpats. I samband med uppföljningen är det även lämpligt att undersöka vilken betydande miljöpåverkan som planen har medfört.

Länsstyrelsen lämnar härmed ett underlag till er kommuns planeringsstrategi gällande statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget framgår det även om någon del av Länsstyrelsens granskningsyttrande inte längre gäller.

Kommunens gällande översiktsplan

Habo kommuns översiktsplan antogs den 26 mars 2020. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 8 januari 2020. Det finns inga gällande fördjupningar av översiktsplanen.

Bedömning av aktualiteten av Länsstyrelsens granskningsyttrande

Länsstyrelsens bedömning är att granskningsyttrandet för kommunens översiktsplan fortfarande är aktuellt. Däremot har det, sedan översiktsplanens antagande, tillkommit ny lagstiftning och nya underlag vilka kan innebära nya förutsättningar som behöver beaktas i framtida planering. Detta redovisas nedan.

Nya förutsättningar för översiktsplanering

Nedan redovisas kortfattat lagstiftning samt underlag gällande statliga och mellankommunala frågor som tillkommit sedan kommunens gällande översiktsplan antogs. En genomgång av statliga och mellankommunala intressen och hur dessa kan hanteras i översiktsplanen redovisas mer utförligt i Länsstyrelsen rapport ”Statliga och mellankommunala intressen i Jönköpings län” (se bilaga 1).

NY LAGSTIFTNING

Plan- och bygglagen (PBL)

Den 1 april 2020 förändrades kapitel 3 om översiktsplanering. Med lagändringarna har många paragrafer antingen fått nytt innehåll eller formulerats om. Boverket har gjort en sammanställning som finns att läsa på PBL kunskapsbanken¹. Syftet med ändringarna är att översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt, vara framtidsytande och att översiktsplanen ska hållas aktuell.

Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen)

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Detta ställer ökade krav på att beakta barnets rättigheter och barnets bästa i alla beslut som rör barn. På så sätt ställer det även ökade krav på att tillämpa barnkonventionen vid fysisk planering enligt plan- och bygglagen samt stadsutveckling. Hur vi planerar, utformar och förvaltar den byggda miljön har stor betydelse för barns och ungas livsmiljöer. Barnets rättigheter behöver få större plats i stadsutvecklingen och ett större utrymme för barn och barns behov behöver ges när man bygger stad.

STATLIGA OCH MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Riksentressen 3 kap. MB

Regeringen gav under 2020 flera myndigheter (Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket) i uppdrag att se över sina riksintresseanspråk. Sammantaget finns förväntningar från regeringen om att översynen ska leda till en kraftig minskning av såväl antalet anspråk på områden av riksintresse som dessa områdens samlade areella utbredning.

- Trafikverkets riksintressen beslutades 2013 med senaste uppdateringen 2018. Det pågår för närvarande en revidering av riksintressena för trafikslagens anläggningar som utgår från nya kriterier som beslutades 2020. Länsstyrelsen uppmärksammar

¹ Boverket - [Ändring av PBL 3 kap 1 april 2020](#)

Sida 3/5

kommunen på att ett beslut om nya riksintresseanspråk med stor sannolikhet kommer fattas under 2022. Tills dess att ett nytt utpekande antas gäller beslutet från 2018.

- Beslut om naturvårdens riksintressen togs 2000 av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. En översyn av riksintresseanspråken pågår.
- Beslut om riksintressen för kulturmiljövård togs 1996 av Riksantikvarieämbetet. En översyn av riksintresseanspråken pågår.

Mellankommunala frågor

I plan- och bygglagen har det förtydligats att sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse ska redovisas i översiktsplanen. Boverket har uppdaterat och publicerat en ny vägledning om hur planläggning bör ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden².

Miljökvalitetsnormer**MKN vatten**

Grunden för svensk vattenförvaltning är statusklassning, åtgärdsprogram samt miljökvalitetsnormer. Statusklassningen revideras löpande. I bedömningen av hur planförslagen kan påverka möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna bör alltid den senast genomförda statusklassningen användas.

- Boverket har 2021 tagit fram en vägledning om miljökvalitetsnormer för vatten³.

MKN luft

Världshälsoorganisationen (WHO) har nyligen kommit med nya rekommendationer kring vilka halter av föroreningar som är godtagbara utifrån deras hälsopåverkan. Ett huvudbudskap i de nya riktlinjerna är att varje minskning av halten av de viktigaste luftföroreningarna ger hälsovinster för befolkningen, även i områden med låga halter. Både MKN och miljömål utgår och tar hänsyn till WHO:s rekommendationer och de nya rekommendationerna är skarpare än de tidigare, vilket kan leda till att både miljökvalitetsmålets preciseringar och miljökvalitetsnormerna för luft skärps framöver.

Hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämningar eller erosion

Översvämningar, ras, skred, erosion, klimatrelaterade risker

² Boverket - [Översiktsplanens innehåll](#)

³ Boverket - [Vägledning om miljökvalitetsnormer för vatten](#)

Efter de senaste årens extrema väderhändelser med vattenbrist, värme, torka och kraftiga skyfall med översvämningar som följd, får frågor som rör skydd av befintlig bebyggelse och infrastruktur samt klimatanpassning av nybyggnation större dignitet.

- Skyfallskartering för Habo färdigställs under 2022. Denna kan användas för att identifiera områden med risk för översvämning vid skyfall.
- Kartunderlag om ras, skred och erosion finns samlade i en kartvisningstjänst. Kartvisningstjänsten innehåller underlag från Statens geotekniska institut (SGI), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Lantmäteriet, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Sjöfartsverket (SjöV). Gemensamt för underlagen som presenteras i den här vägledningen är att de redovisar ögonblicksbilder som indikerar områden där till exempel kommuner bör prioritera sina insatser för vidare undersökningar. Alla underlag är framtagna för att användas inom översiktlig planering även om de också kan ge stöd vid till exempel detaljplanering och bygglovsärenden. För de senare fallen krävs normalt mer detaljerade utredningar på plats.
- Boverket har 2022 tagit fram en vägledning om klimatrisker i översiktsplanering⁴.

ÖVRIGA ALLMÄNNA INTRESSEN

Jordbruksmark

Länsstyrelsen i Jönköpings län tog 2020 fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmarkens värden för samhällsplaneringen i Jönköpings län.

Byggande på jordbruksmark och tillämpningen av 3 kap. 4 § i miljöbalken har prövats genom ett flertal domar i mark- och miljööverdomstolen. Domarna visar innebörden av väsentligt samhällsintresse, brukningsvärd jordbruksmark och vikten av att redovisa alternativa lokaliseringar vilket bör utgöra underlag för avvägningar i översiktsplanearbetet.

Bostadsförsörjning

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska vara ett underlag för översiktsplaneringen och antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Habo kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning antogs av kommunfullmäktige den 25 mars 2021.

⁴ Boverket [Klimatrisker i översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Nationell vindkraftsstrategi

Energimyndigheten och Naturvårdsverket tog tillsammans fram en nationell vindkraftsstrategi 2021. Myndigheterna arbetar vidare med att utveckla planeringsunderlag.

Ingångar för planeringsunderlag och vägledning

Länsstyrelserna har gemensamt tagit fram den webbaserade söktjänsten Planeringskatalogen. Tjänsten riktar sig till de som arbetar med översiktsplanering samt detaljplanering och innehåller rapporter, vägledningar, geodata, karttjänster samt länkar till webbsidor från ett flertal myndigheter.

Länsstyrelsen rekommenderar webbplatsen PBL Kunskapsbanken. Där återfinns bland annat vägledning om översiktsplaneprocessen och framtagandet av planeringsstrategi.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med samhällsplanerare Sofia Carlén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsplanerare Clara Gyllström samt enhetschef Hanna Ekner medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Statliga och mellankommunala intressen i Jönköpings län

§ 65 Lokala ordningsföreskrifter för torghandel

Diarienummer KS23/247

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Habo kommun. Föreskrifterna gäller från och med den 1 augusti 2024. I samband med att de nya föreskrifterna börjar gälla ska lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Habo kommun 16 FS 1996:78 upphöra att gälla.

Beskrivning av ärendet

Arbete pågår med att ta fram en e-tjänst för anmälan om torgplats. I samband med detta upptäcktes att de nuvarande lokala föreskrifterna för torghandel är otydliga och saknar viktig information jämfört med flera andra kommuners föreskrifter.

Kommunfullmäktige fattade beslut 26 oktober 2023 om Lokala ordningsföreskrifter för tillfällig försäljningsplats i Habo kommun. Den 6 december 2023 fattade Länsstyrelsen Jönköpings län beslut om upphävande av lokala ordningsföreskrifter för tillfällig försäljningsplats i Habo kommun.

Mot bakgrund av länsstyrelsens upphävande föreslås nu nya lokala ordningsföreskrifter för torghandel.

Arbetsutskottet föreslår kommunfullmäktige besluta om lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Habo kommun. Föreskrifterna gäller från och med den 1 augusti 2024. I samband med att de nya föreskrifterna börjar gälla ska lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Habo kommun 16 FS 1996:78 upphöra att gälla. (KSAU 2024-05-14 § 54).

Kommunstyrelsens behandling

Olle Moln Teike (SD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER FÖR TORGHANDEL I HABO KOMMUN

Antagen av Kommunfullmäktige den X § X

Lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Habo kommun

Habo kommun föreskriver följande med stöd av 1 § i förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommunen och länsstyrelserna att meddela lokala ordningsföreskrifter för tillfällig försäljningsplats enligt ordningslagen (1993:1617).

§ 1 Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

Förutom vad som anges i de grundläggande bestämmelserna om allmän ordning och säkerhet på offentliga platser enligt 3 kapitlet i ordningslagen (SFS 1993:1617) och i kommunens egna lokala ordningsföreskrifter, gäller dessa föreskrifter för torghandel på de platser som Habo kommun angivit enligt § 2. Syftet med föreskrifterna är att upprätthålla den allmänna ordningen.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på följande offentliga platser som kommunen upplåter till allmänna försäljningsplatser för torghandel:

- Blå torget i Habo centrum

Upplåtelse tid

3 § Habo kommun tillhandahåller fasta och tillfälliga försäljningsplatser som tillåts användas under en specificerad tidsperiod.

En fast försäljningsperiod erbjuds under en period som sträcker sig från minst tre (3) månader upp till ett (1) år.

En tillfällig försäljningsplats erbjuds under en period som är kortare tid än tre (3) månader.

Vid debitering av taxa har torghandelsförsäljaren ingen rätt till återbetalning för tillfällena då platsen inte utnyttjas.

Fördelning av försäljningsplats

4 § Tillfälliga försäljningsplatser tilldelas försäljarna i den ordning som de kommer till platsen, eller genom lottning, om det är lämpligare.

Det är möjligt för samma person att tilldelas flera försäljningsplatser om det finns tillgängligt. När samma person tilldelas flera platser ska försäljningsplatserna vara belägna bredvid varandra och bilda en sammanhängande yta.

På Blå torget finns totalt 20 försäljningsplatser.

Kommentar: Avstånd mellan fasad och försäljningsplats ska vara minst 6 meter.
Gångarna mellan försäljningsplatserna ska vara minst 2,5 meter breda. Se kartbilaga

Innehavarens rätt att använda försäljningsplatsen får inte överlåtas på någon annan. Om torghandelsförsäljaren inte har tagit försäljningsplatsen i besittning vid försäljningstidens början det datum som bekräftats av Habo kommun eller gjort anmälan till tekniska förvaltningen att platsen kommer att utnyttjas senare på dagen, har tekniska förvaltningen rätt att låta någon annan använda platsen för torghandel.

Tillfällig begränsning eller indragning av nyttjandet av försäljningsplatsen kan förekomma vid ombyggnationer och reparationer.

Tider för försäljning

5 § Torghandel får ske helgfria torsdagar klockan 8.00–18:00.

Uppläggning av varor får påbörjas tidigast klockan 07.00 och senast klockan 19.00 ska försäljningsplatsen vara städad och varorna bortplockade.

Tillstånd för utökade tider eller beslut om att torghandeln ska ställas in får meddelas av tekniska förvaltningen.

Innehavarens upplysningsskyldighet m.m.

6 § Den som tilldelas plats är skyldig att lämna uppgift om namn eller firma, personsamordnings- eller organisationsnummer, postadress och telefonnummer.

Förbud mot försäljning av vissa varor

7 § Knivar, sprängdeg, luftvapen, fjädervapen, kolsyrevapen, paintballvapen och pyrotekniska varor får inte säljas på de allmänna försäljningsplatserna.

Försäljning av livsmedel

8 § Vid försäljning av livsmedel på de allmänna försäljningsplatserna gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i livsmedelslagen (2006:814) och livsmedelsförordningen (2006:813) samt föreskrifter meddelade med stöd av dessa.

Placering av varor, redskap och fordon

9 § Varor och redskap får inte placeras på de gångar som är avsedda för trafik utmed eller mellan försäljningsplatserna. Under försäljningstid får inte försäljarnas fordon framföras på försäljningsplatsen. För uppställning av fordon eller släpvagn på försäljningsplatsen krävs tekniska förvaltningens tillstånd.

Renhållning m.m.

10 §

Avfall och annat skräp ska samlas ihop och forslas bort senast 60 minuter efter försäljningstiden slut.

Försäljningsplatsen ska städas noggrant innan innehavaren lämnar platsen.

Avgift

11 § För användning av allmän försäljningsplats har kommunen rätt att ta ut avgift enligt gällande taxa som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av föreskrift

12 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot dessa föreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 augusti 2024 då lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Habo kommun (16FS 1996:76) upphör att gälla.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant mål eller ärende till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Karta över försäljningsplatser

§ 67 Sammanträdesplan 2025

Diarienummer KS24/252

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna sammanträdesplan för år 2025.

Beskrivning av ärendet

Ett förslag till sammanträdesplan för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess arbetsutskott har utarbetats enligt nedanstående:

Kommunstyrelsens
arbetsutskott

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

ti 10 dec 2024

on 15 jan

to 30 jan

ti 21 jan

on 5 feb

to 27 feb

ti 25 feb

on 12 mars

to 27 mars

ti 25 mars

on 9 apr

to 24 apr

ti 13 maj

ti 27 maj (tisdag)

ti 10 juni (tisdag)

ti 10 juni

on 13 aug

to 28 aug

ti 26 aug

on 10 sep

to 25 sep

ti 30 sep

on 15 okt

to 30 okt

ti 28 okt

on 12 nov

to 27 nov

ti 18 nov

on 3 dec

to 18 dec

§ 68 Årsredovisning 2023 Samordningsförbundet Södra Vätterbygden

Diarienummer KS24/226

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bevilja ansvarsfrihet för styrelsen för Samordningsförbundet Södra Vätterbygden gällande verksamhetsåret 2023.

Hans Jarstig (KD) anmäler jäv och deltar ej i beslutet.

Beskrivning av ärendet

Samordningsförbundet Södra Vätterbygden är en fristående juridisk organisation med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Jönköpings län och kommunerna Habo, Jönköping, Mullsjö och Vaggeryd som medlemmar. Förbundet bildades 2007 och består av en styrelse och en beredningsgrupp som utses av medlemmarna samt ett kansli. Målgruppen för den finansiella samordningen är personer i förvärvsaktiv ålder (16-64 år) som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och som uppbär offentlig försörjning. Prioriterade målgrupper är unga vuxna (18-29 år) med diffus eller komplex problematik och nyanlända med behov av samordnad rehabilitering.

Årsredovisning med bokslut 2023 har tillsammans med revisionsberättelse och tillhörande revisionsbiträdesrapport översänts till respektive huvudman som var för sig ska pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret.

§ 48 Årsredovisning 2023 kommunalförbundet Mediacenter Jönköpings län

Diarienummer KS24/173

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna årsredovisningen för Mediacenter avseende år 2023 samt beviljar direktionen i kommunalförbundet Mediacenter Jönköpings län ansvarsfrihet för år 2023.

Beskrivning av ärendet

Kommunalförbundet Mediacenter i Jönköpings län ägs gemensamt av länets alla kommuner. Huvuduppdraget är att samordna och ge service åt länets kommuner inom områdena Film och Media, AV-utrustning och elektronik samt vara ett stöd för länets kommuner inom IKT-pedagogik (information, kommunikation, teknik).

Mediacenter har översänt årsredovisning, revisionsberättelse med mera för år 2023 med begäran om att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen samt beviljar direktionen ansvarsfrihet för år 2023.

§ 52 Svar på motion om flaggpolicy i Habo kommun

Diarienummer KS23/346

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse motionen vara besvarad.

Beskrivning av ärendet

Olle Moln Teike, Mari Larsson och Joakim Lindblom från Sverigedemokraterna har lämnat in en motion om flaggpolicy. De skriver att gränsdragningen är svår det gäller vilka föreningar/organisationsflaggor man ska flagga för, och för att undvika diskussioner framöver har de följande förslag:

- Att kommunen inte flaggar med några organisations- eller föreningsflaggor vid något tillfälle.
- Att Habo kommun följer svenska riksarkivets regler för flaggdagar och hantering av utländska flaggor. I övrigt tillåts det att Habo kommunvapen får hissas och även de fem svenska minoritetsflaggorna (samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar) vid respektive flaggdag.

Flaggning har alltid, och kommer antagligen alltid, att väcka känslor. Att se Sveriges flagga vaja i vinden en sommardag väcker för många förhoppningsvis positiva känslor, medan det finns andra typer av flaggningar som av vissa ses som mycket kontroversiella, precis som att inte hissa vissa flaggor också kan vara kontroversiellt. Sverigedemokraternas tanke om att ta fram regler för flaggning är därför i grunden god, för att, precis som de skriver, undvika diskussioner.

Men icke desto mindre är det så att tiderna förändras och att på förhand ange att kommunen inte ska flagga med en viss flagga kan vara rätt beslut nu, men visa sig vara fel beslut i framtiden. Många kommuner har till exempel för vana att hissa FN-flaggan på FN-dagen, och senast denna vecka hissades Nato-flaggan i flera kommuner för att uppmärksamma Sveriges inträde i alliansen. De senaste två åren har det kommit uppmaningar från Sveriges kommuner och regioner om att hissa Ukrainas flagga vid vissa givna tillfällen för att visa sitt stöd till det krigsdrabbade landet.

Arbetsutskottet tog 2023 ett beslut om att under Qom Ut-veckan hissa regnbågsflaggan för att signalera att Habo kommun är för alla människors lika värde. Det var ett beslut som väckte upprörda känslor då det finns olika uppfattningar om vad regnbågsflaggan står för. Men att inte hissa regnbågsflaggan är ett exempel på när det även är kontroversiellt att inte hissa en viss flagga, då andra grupper känner sig kränkta av att den inte hissas och ser det som att kommunen inte tar ställning för mänskliga rättigheter och allas lika värden.

Samma sak gäller vid uppmaningen från SKR om att hissa Ukrainas flagga. Vad signalerar det som Habo kommun hade sagt nej?

Kommunen bör vara fortsatt mycket restriktiv med att hissa olika typer av flaggor. Grundprincipen bör vara att endast hissa kommunvapnet, den svenska flaggan, de nationella minoriteternas flaggor på respektive flaggdag (den judiska minoriteten saknar dock etablerad dag och flagga varför ingen flaggning kommer sker för denna minoritet tills vidare), samt EU-flaggan på Europadagen och vid val till Europaparlamentet. Samtidigt kan det vara klokt att inte låsa in sig i ett fastställt regelverk som fungerar bra för den tid vi lever i just nu, men som vi inte vet om vi kommer kunna stå bakom i framtiden och undantag måste kunna göras. När undantag sker från grundprincipen bör det föregås av en diskussion i kommunstyrelsen presidium.

Vad gäller riksarkivets regler för flaggning så skriver de på sin webbplats: Man flaggar när man känner för det, oftast vid familjehögtidsdagar som födelsedagar, bröllop med mera och självklart även på av regeringen fastställda allmänna flaggdagar.

Vid internationell flaggning gäller att svenska flaggan alltid ska inta hedersplatsen.

Arbetsutskottet föreslår kommunfullmäktige att anse motionen vara besvarad (KSAU 2024-03-26 § 41).

Kommunstyrelsens behandling

Olle Moln Teike (SD) yrkar bifall till motionen.

Anders Rickman (L) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag att anse motionen vara besvarad.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag, dels arbetsutskottets förslag att anse motionen vara besvarad och dels Olle Moln Teikes förslag att bifalla motionen.

Ordföranden ställer proposition på de båda förslagen och finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt arbetsutskottets förslag.

Motion om flaggpolicy i Habo kommun

I det svar Jan Sundman gav i samband med motionen "Habo kommun skall enbart flagga med Sveriges flagga" så står följande.

"Flaggning med förenings- och organisationsflaggor hissas endast i undantagsfall på initiativ av Habo kommun".

Här är gränsdragningen svår när det gäller vilka föreningar/organisationer man ska flagga för. För att undvika diskussioner framöver har SD-Habo följande förslag:

SD-Habo föreslår

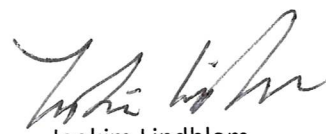
- Att kommunen inte flaggar med någon/några föreningsflaggor/organisationsflaggor vid något tillfälle.
- Att Habo kommun följer Svenska riksarkivets regler för flaggdagar och hantering av utländska flaggor. Övrigt tillåts det att Habo kommunvapen för hissas och även de fem svenska minoritetsflaggorna (samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar) får hissas vid respektive flaggdag.

Olle Moln-Teike

Mari Larsson

Joakim Lindblom

2023-10-24

§ 69 Svar på motion om sommaranställning av ungdomar med A-traktor

Diarienummer KS23/385

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Mari Larsson från Sverigedemokraterna har lämnat in en motion med förslaget att inför sommaren 2024 ge kommunen i uppdrag att inventera om intresse finns och planera för att anställa ungdomar med A-traktor i hemtjänsten.

Sverigedemokraterna beskriver i förslaget att det är en växande sommarjobbstrend att kommunala hemtjänster anlitar A-traktorungdomar för att till exempel köra ut mat till de äldre och att det är ett välkommet sätt att lösa personalbristen under sommaren. Sommaranställningen är inte bara till för arbetsgivaren utan även för ungdomarna.

Ärendet har remitterats till socialnämnden som lämnat följande svar.

Det finns kommuner som har anställt ungdomar med A-traktorer inom hemtjänsten. Ungdomarna anställs som vårdbiträden med anpassade arbetsuppgifter och anpassat schema. Uppdraget innebär att ungdomarna arbetar med insatser såsom inköp, städning, diska, bädda sängen, social tid och utevistelse. Inga omsorgsuppgifter förekommer. Ungdomarna har fått milersättning motsvarande kommunens ersättning för användande av egen bil i tjänsten. Villkoret är godkänt körkort för A-traktor och att A-traktorn är besiktigad och försäkrad. Ungdomarna har tillgång till att kunna ringa en handledare under tiden de arbetar.

Socialförvaltningen bedömer att det förutom utbildning skulle behövas handledning och noggranna förberedelser med att skapa rätt förutsättningar för ungdomarna vilket skulle kräva att extra resurser behöver avsättas för att kunna göra verklighet av förslaget. Det är viktigt att säkerställa ungdomarnas arbetsmiljö och säkerhet kopplat till att de är minderåriga och ska vistas i trafiken och framföra fordon som inte tillhör kommunen. Om minderåriga ska arbeta ensamma finns det dessutom risk att de hamnar i situationer som kan vara svåra att hantera.

Socialförvaltningen har i dagsläget inte behov av att anställa ungdomar med A-traktor för att utföra serviceinsatser inom hemtjänsten under sommaren. De som anställs som sommarvikarier utför både omsorgsinsatser och serviceinsatser för att ha en jämn arbetsfördelning under sina arbetspass. Vissa tider på dygnet finns det insatser som ska utföras hos många brukare samtidigt. Vid övriga tidpunkter under dagen kan serviceinsatser planeras in. Det är ordinarie personal som utför delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter och de ägnar därför mer av sin arbetstid åt att utföra sådana arbetsuppgifter under sommaren.

Med hänvisning till ovanstående föreslår socialnämnden att kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen (SN 2024-04-24 § 24) vilket även arbetsutskottet föreslår (KSAU 2024-05-14 § 59).

Kommunstyrelsens behandling

Olle Moln Teike (SD) yrkar bifall till motionen.

Hans Jarstig (KD) och Petra Mattlin (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag, dels arbetsutskottets förslag att avslå motionen och dels Olle Moln Teikes förslag att bifalla motionen.

Ordföranden ställer proposition på de båda förslagen och finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt arbetsutskottets förslag.

§ 24 Svar på motion om sommaranställning av ungdomar med a-traktor

Diarienummer SN24/20

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna har genom Mari Larsson föreslagit att inför sommaren 2024 ge kommunen i uppdrag att inventera om intresse finns och planera för att anställa ungdomar med A-traktor i hemtjänsten. Motionen har remitterats till socialnämnden för yttrande.

Sverigedemokraterna beskriver i förslaget att det är en växande sommarjobbstrend att kommunala hemtjänster anlitar A-traktorungdomar för att till exempel köra ut mat till de äldre och att det är ett välkommet sätt att lösa personalbristen under sommaren. Sommaranställningen är inte bara till för arbetsgivaren utan även för ungdomarna.

Socialförvaltningens förslag till yttrande:

Det finns kommuner som har anställt ungdomar med A-traktorer inom hemtjänsten. Ungdomarna anställs som vårdbiträden med anpassade arbetsuppgifter och anpassat schema. Uppdraget innebär att ungdomarna arbetar med insatser såsom inköp, städning, diska, bädda sängen, social tid och utevistelse. Inga omsorgsuppgifter förekommer. Ungdomarna har fått milersättning motsvarande kommunens ersättning för användande av egen bil i tjänsten. Villkoret är godkänt körkort för A-traktor och att A-traktorn är besiktigad och försäkrad. Ungdomarna har tillgång till att kunna ringa en handledare under tiden de arbetar.

Förvaltningen bedömer att det förutom utbildning skulle behövas handledning och noggranna förberedelser med att skapa rätt förutsättningar för ungdomarna vilket skulle kräva att extra resurser behöver avsättas för att kunna göra verklighet av förslaget. Det är viktigt att säkerställa ungdomarnas arbetsmiljö och säkerhet kopplat till att de är minderåriga och ska vistas i trafiken och framföra fordon som inte tillhör kommunen. Om minderåriga ska arbeta ensamma finns det dessutom risk att de hamnar i situationer som kan vara svåra att hantera.

Förvaltningen har i dagsläget inte behov av att anställa ungdomar med A-traktor för att utföra serviceinsatser inom hemtjänsten under sommaren. De som anställs som sommarvikarier utför både omsorgsinsatser och serviceinsatser för att ha en jämn arbetsfördelning under sina arbetspass. Vissa tider på dygnet finns det insatser som ska utföras hos många brukare samtidigt. Vid övriga tidpunkter under dagen kan serviceinsatser planeras in. Det är ordinarie personal som utför delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter och de ägnar därför mer av sin arbetstid åt att utföra sådana arbetsuppgifter under sommaren.

Med hänvisning till ovanstående föreslår socialnämnden att kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Socialnämndens behandling

Mari Larsson (SD) yrkar bifall till motionen.

Hans Jarstig (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande finner att det finns två förslag, dels förvaltningens förslag att avslå motionen och dels Mari Larssons förslag att bifalla motionen.

Ordförande ställer proposition på de båda förslagen och finner att socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Motion om sommaranställning av ungdomar med a-traktor

En växande sommarjobbstrend är att kommunala hemtjänster anlitar a-traktorungdomar. Bland annat för att köra ut mat till de äldre. Det är ett på många sätt välkommet sätt att lösa personalbristen under sommaren.

”Vi satt verkligen på pottkanten. Vi såg inte att vi skulle kunna täcka personalbehovet i sommar”, förklarar Birgitta Ohlsson, hemtjänstchef i Vilhelmina, för Sveriges Radio. Vilhelmina kommun har under sommaren säsongsanställt tolv a-traktorungdomar.

Sommarjobb handlar inte bara om att det finns ett jobb som ska utföras och att sommaranställningen bara är till för arbetsgivaren. Jobbet är också till för ungdomen. Inte bara för att flit byts mot pengar, utan också genom mognad och utveckling.

Just att ta hand om äldre människor ger a-traktorungdomarna en ganska unik chans att utveckla både empati, tålamod och omsorg. Detta är egenskaper som är användbara inom mer än bara vården. Dessutom innebär interaktionerna mellan a-traktorungdomarna och de äldre dubbel nytta. Å ena sidan får de äldre chansen att träffa och prata med entusiastiska ungdomar som rimligtvis inte lider av samma tidspress som vårdpersonalen med minskad ensamhet och ökad livskvalitet som följd. Å andra sidan bjuds ungdomarna på värdefulla perspektiv och kunskaper om både livet och hur det var förr. Detta är nyttigt för unga individer som håller på att forma sina egna värderingar och mål i livet.

Därför är det bra att hemtjänsterna anställer ungdomar som gör nytta med sina a-traktorer. Genom att ge stöd och omsorg åt de äldre är de solklara delar av samhällsgemenskapen. Nästa sommar planerar ännu fler kommuner att förbättra samhället och anställa a-traktorungdomar.

Med ovanstående i åtanke så föreslår Sverigedemokraterna:

- Att inför sommaren 2024 ge kommunen i uppdrag att inventera om intresse finns och planera för att anställa ungdomar med a-traktor i hemtjänsten.

Habo 2023-11-30

Mari Larsson

SD Habo

§ 49 Redovisning av ej avgjorda motioner

Diarienummer KS24/166

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna redovisningen av de ej avgjorda motionerna.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen ska redovisa ej avgjorda motioner till kommunfullmäktige två gånger per år (april och oktober). Det finns för närvarande fyra motioner som inte är avgjorda:

1. Motion om flaggpolicy i Habo kommun (SD)
Inkom 2023-12-14
Behandlas på dagens sammanträde.
2. Motion om sommaranställning av ungdomar med A-traktor (SD)
Inkom 2023-12-14
3. Motion om att införa fixartjänst för pensionärer och personer med funktionsnedsättning (HD)
Inkom 2024-03-21
4. Motion om att redovisa besvarade motioner (MP)
Inkom 2024-03-21

§ 50 Redovisning av ej avgjorda medborgarförslag

Diarienummer KS24/166

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna redovisningen av de ej avgjorda medborgarförslagen.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen ska redovisa ej avgjorda medborgarförslag till kommunfullmäktige två gånger per år (april och oktober). Det finns för närvarande fem medborgarförslag som inte är avgjorda:

1. Medborgarförslag om fler redskap och belysning till Furusjö förskola
Inkom 2023-12-14
Översänd till barn- och utbildningsnämnden för beslut.
2. Medborgarförslag om fler redskap och belysning till Furusjö förskola 2
Inkom 2023-12-14
Översänd till barn- och utbildningsnämnden för beslut.
3. Medborgarförslag om att införa Habos beredskapsdag 2024
Inkom 2024-02-29
Översänd till kommunstyrelsen för beslut.
4. Medborgarförslag om att samordna administration av lovregistrering inom skola och förskola
Inkom 2024-02-29
Översänd till barn- och utbildningsnämnden för beslut.
5. Medborgarförslag om samlingslokal för personer med psykisk ohälsa
Inkom 2024-03-21
Översänd till socialnämnden för beslut.

§ 51 Redovisning av ej verkställda motioner och ej verkställda kommunfullmäktigebeslut

Diarienummer KS24/166

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna redovisningen av ej verkställda motioner och av ej verkställda fullmäktigebeslut, samt besluta att avföra *beslut om antagande av förslag till lokala ordningsföreskrifter för tillfällig försäljningsplats i Habo kommun* från bevakningslistan.

Beskrivning av ärendet

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 26 oktober 2000, § 132 ska samtliga bifallna motioner som ej har verkställts redovisas till kommunfullmäktige en gång per år. Rutinmässigt sker detta vid fullmäktiges sammanträde i april. Sedan 2014 redovisas även övriga kommunfullmäktigebeslut som inte har verkställts.

För närvarande finns följande motioner på bevakningslistan:

1. KF § 121 2023-12-14 Beslut att ge barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att undersöka om och hur skolelever och lokalpolitiker kan träffas i dialogmöten.
Kommentar: Ej påbörjat.
2. KF § 4 2024-01-25 Beslut att bifalla motion om mensskydd på toaletter.
Kommentar: Dispensrar för mensskydd är beställda men ej uppsatta ännu.

Ej verkställda kommunfullmäktigebeslut

Följande beslut (exklusive motioner) som fattats fram till den 31 december 2023 har ännu inte verkställts:

1. KF § 91 2023-10-26 Antagande av förslag till lokala ordningsföreskrifter för tillfällig försäljningsplats i Habo kommun.
Kommentar: Ordningsföreskrifterna har upphävts av länsstyrelsen. Tekniska förvaltningen arbetar på ett nytt förslag. Ärendet föreslås avföras från bevakningslistan då de tidigare torgföreskrifterna gäller fram till dess att kommunfullmäktige fattar nytt beslut.

Avsägelse för förtroendevald**✓ 1. Uppgifter förtroendevald****Kontaktuppgifter****För- och efternamn**

MALIN FLODIN

E-postadress

malin.c.flodin@gmail.com

Notifieringar

E-post

Ange partipolitisk tillhörighet

Moderaterna

Vilket/vilka uppdrag avsäger du dig?

Ersättare i Barn och Ungdom.

Ersättare i kommunfullmäktige.

TILL HABO KOMMUNFULLMÄKTIGE:

Motion Landsbygdsutvecklare

En stor del av Habos befolkning bor på landsbygden. Syftet med denna motion är att hjälpa lokala grupper, föreningar och företagare som vill arbeta med lokal utveckling. Lyssna och föra dialog. Stärka kommunens interna arbete på landsbygden. Samordna och samverka med myndigheter samt kommunens olika verksamheter med ansvar i frågor som berör landsbygden.

Vi Habodemokrater yrkar:

Att Kommunen inrättar en tjänst som *landsbygdsutvecklare*

Att Arbetsbeskrivningen för tjänsten beaktar vad som anförts i motionen

Habo 2024-04-10

Morgan Malmberg
Morgan Malmberg

Motion om uppsökande verksamhet för att motverka ofrivillig ensamhet

Med ovanstående i åtanke så föreslår Sverigedemokraterna:

Den ofrivilliga ensamheten för med sig stora negativa konsekvenser, särskilt bland äldre, vilket förstärktes under långa tider under covidpandemin. Ensamhet kan leda till såväl psykiska som fysiska sjukdomar och kostar både mänskligt lidande och stora vård- och omsorgsresurser. Risken för att uppleva negativa känslor av ensamhet kan minskas genom aktiviteter som känns meningsfulla och som främjar samhörighet och delaktighet. Eftersom ensamhet kan vara omgärdad av ett stigma är det inte säkert att den äldre personen söker hjälp och stöd, eller vet att man kan få stöd. För att fånga upp äldre personer som upplever ofrivillig ensamhet kan det därför även behövas uppsökande verksamheter som kan identifiera behov och introducera den äldre personen för olika typer av stöd.

Därför anser SD Habo att Habo kommun bör införa uppsökande hälsosamtal som informerar om befintliga stödmöjligheter till äldre i behov av gemenskap för att motverka ofrivillig ensamhet.

Med det i åtanke så föreslår Sverigedemokraterna

Att ge socialnämnden i uppdrag att undersöka om det finns riktade statsbidrag för uppsökande hälsosamtal för äldre, samt

Att ge socialnämnden i uppdrag att införa uppsökande hälsosamtal för äldre i syfte att motverka ofrivillig ensamhet om dessa statsbidrag är sökbara.

Habo 2024-04-11

Mari Larsson SD

Motion om fria arbetsskor inom vård omsorg Habo kommun

Personalen inom vård och omsorg får bekosta de skor som används under arbetspasset själv. Trots att de går och står större delen av sina arbetspass på stumma golv och många av dem utomhus i olika väder. Slitaget och risken för att skorna utsätts för ohygieniska inslag smitta är stor utan att personalen kan råda över det. Arbetsgivaren styr vad, hur och när de ska utföra sina arbetsuppgifter.

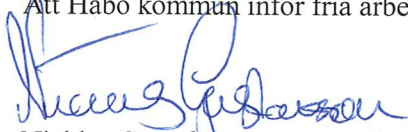
Fotriktiga skor som avlastar vid stumma golv och minimerar risken för arbetsskador ex vid halt underlag (både inne och ute) är en stor kostnad för en redan lågavlönad personalgrupp, vilket resulterar i att personalen ofta går i platsandaler och billiga gymaskor. Det resulterar i knä, rygg och höftproblem samt arbetsskador vid halk- och fallolyckor. Skorna tas dessutom ofta med hem då de är ens egna och medför då risk för smittspridning ut i samhället.

Vår kommun bör gå före och visa att vi är en attraktiv arbetsgivare med fokus på hälsa och god arbetsmiljö.

Kostnaden för att införa fria arbetsskor till personalen inom vård och omsorg blir dessutom låg om man ser på de sjukskrivningskostnader som kan undvikas.

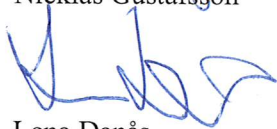
Därför yrkar vi:

Att Habo kommun inför fria arbetsskor för personal inom vård och omsorg.

Nicklas Gustafsson

Socialdemokraterna

Lena Danås

Vänsterpartiet

Maria Arwidson

Miljöpartiet

TILL HABO KOMMUNFULLMÄKTIGE:

Motion Bilpolicy.

För närvarande finns ca 70 bilar i kommunen som uteslutande skall användas i tjänsten. Kommunens kostnader för fordonen var ca 11 miljoner kronor år 2022. Detta ger en kostnad på 160 000kr per bil och år. Att som nu främst leasa dyra elbilar är inte att förvalta skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Används alla dessa bilar effektivt?

Kommunen bör se över att gå över till den billigaste driftformen samt bilar med billigaste driftkostnaderna.

Vi Habodemokrater yrkar:

Att en ny bilpolicy arbetas fram där lägre kostnader måste råda.

Att antalet bilar minskas

Att kommunen går över till billigaste driftformen.

Habo 2024-05-05

Morgan Malmberg
Morgan Malmberg

Motion om att bemanna skolbiblioteken med fackutbildade bibliotekarier

Läsförmågan hos barn och unga i hela landet sjunker. Barn som läser skönlitteratur på fritiden gör bättre ifrån sig i skolan och får högre betyg, läsning har också en stor inverkan på barns mående, sociala förmåga och det kritiska tänkandet. Informationssökning och källkritik är något som blir allt viktigare att behärska för att kunna delta i ett demokratiskt samhälle.

På skolorna i Habo finns samlingar med böcker men en samling av böcker gör inte ett skolbibliotek. Någon måste sköta om samlingen; hålla den uppdaterad, köpa nytt, gallra och viktigast av allt få tid och möjlighet att prata om böckerna för och med eleverna - verka läsfrämjande. Den viktigaste resursen i skolbiblioteket är bibliotekarien.

Den nyligen gjorda statliga utredningen av skolbibliotek samt andra studier lyfter särskilt fram betydelsen av en väl utbyggd skolbiblioteksverksamhet, där bibliotekarier och lärare arbetar tillsammans mot samma mål. Satsningar på skolbibliotek med utbildade bibliotekarier bidrar till elevernas målpuppfyllelse.

En satsning på fackutbildade bibliotekarier i skolornas bibliotek skulle göra Habos barn och unga bättre rustade för framtiden. Vi vill att Habo kommun visar att läsning och informationskunskap är viktigt genom att anställa bibliotekarier till skolbiblioteken.

Undertecknade företrädare för nedanstående parti motionerar därför om att:

- alla elever och lärare på Habo kommuns skolor ska ha tillgång till fackutbildad bibliotekarie på sina skolbibliotek.

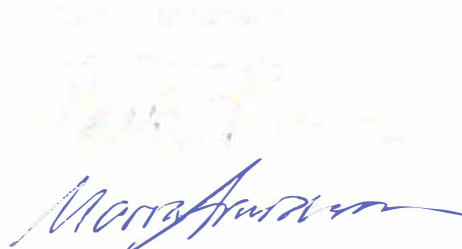
Habo 240527

Tomas Brusberg
Socialdemokraterna

Lena Danås
Vänsterpartiet

Maria Arwidsson
Miljöpartiet

Lämna in medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Bättre trafiksäkerhet för barn i Furusjö

Ditt förslag

Varje dag ser jag barn som behöver korsa vägar och stå i anslutning till biltrafik för att ta sig till skolan med skolskjuts. Tyvärr så är säkerheten för våra barn otillräcklig i vårt samhälle då de inte ens har en trottoar att gå på. Det finns heller inget övergångsställe för att säkert korsa Storgatan (som behöver korsas för att nå till hållplatsen. Sätt barnens trafiksäkerhet som prioritet och sänk den för bil och yrkestrafik.

Förslag till beslut

Anlägg en trottoar som tar vid där befintlig trottoar på Storgatan idag slutar och som går hela vägen längs med Storgatan i norrgående riktning fram minst till busshållplatsen. Samt gör plats för ett övergångsställe invid infarten till industriområdet (ifrån norr) som säkert kan ta barn och barnfamiljer över vägen på väg till skolbuss och fritids.

Bifogat material

SmartSelect_20240404_190634_Maps~2.png (878 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

Lämna in medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Skolväg

Ditt förslag

Enligt tidigare skrivelse till Habo kommun har vi påtalat hastigheten som är på Hjovägen. I samband med att det för ett antal år sedan kom till en mycket bra gång- och cykelväg valde man att höja till 60 kmh från 50 kmh trots att vi påtalat vid flertalet tillfällen hur hög hastigheten är. Det är även mycket tung trafik som kör förbi här.

Vi skulle se att en hastighetssänkning sker snarast då våra och många andra barn har detta som sin skolväg. Från Kråkerydsskolans infart/utfart är det en hastighetsbegränsning på 60 kmh och en mycket högre hastighet än så hålls av många bilister. Det blir först 30 kmh när man svänger in mot skolan. Barnen ska korsa vägarna där det tidigare funnits övergångsställen som nu ersatt av gångpassager, få bilar stannar här. Skyltning av att det är skolväg hade varit bra. Våra barn har ingen möjlighet att använda gångvägen som är bakom Barrvägen utan att korsa vägen vid Hjovägen (57) alternativt vid Kråkerydsskolans infart. Barnen upplever det otryckt att ta sig över vägen.

Vi skriver då ni nu bör sänka hastigheten här. Kyrkvägen i Habo har en hastighetsbegränsning på 40 kmh. Liksom Hjovägen finns där en gång- och cykelväg men den saknar förskola, skola och korttidsboende som finns på Hjovägen. Vid Alléskolan är det en hastighetsbegränsning på 30

Kmh med tillägsskylt måndag-fredag under skoltid samt avsmalningar. Vid samtliga skolor i Habo är det hastighetsbegränsningar som sig bör. Vid hagenskolan senast har det gjorts många åtgärder för eleverna att komma säkert till skolan. Vi ser ingen skillnad på varför detta inte skulle finnas på viss del av Hjovägen (fram till Kråkerydsskolans infart). Kommunen borde värna om alla barns rätt till en säker skolväg och också möjlighet att röra sig mer med att våga gå en promenad eller cykla till skolan.

Förslag till beslut

Hastighetsbegränsning likt övriga skolor i Habo kommun.

Lämna in medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

utomhusbad

Ditt förslag

Jag tycker habo kommun kan bygga ett tempererat utomhusbad. Nu när det är så många barnfamiljer i habo. När det är sommar är det proppfullt med badgäster i våra sjöar.

Hälsningar Johnny

Förslag till beslut

Att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Bifogat material

 utomhusbad.jpeg (933 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

